

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΟΜ(95) 73 τελικό

Βρυξέλλες, 08.03.1995

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΙΑΠΩΝΙΑ: ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
2. ΤΟ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
3. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
4. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΠΑ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ
5. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
 - 5.1 Προτάσεις
6. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
 - 6.1. Εμπορικά και επενδυτικά ρεύματα
 - 6.2. Πρόσβαση στην αγορά - Εμπόδια κατά τομείς
 - 6.3. Πρόσβαση στην αγορά - Διαρθρωτικά εμπόδια
 - 6.4. Μηχανισμός Ανάλυσης των εμπορικών σχέσεων
 - 6.5. Διάλογος για κανονιστικά θέματα
 - 6.6. Επενδύσεις
 - 6.7. Εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών
 - 6.8. Προώθηση των εξαγωγών
 - 6.9. Βιομηχανική συνεργασία
 - 6.10. Έρευνα και Ανάπτυξη
 - 6.11. Συμμετοχή των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών επιχειρηματικών κύκλων
 - 6.12. Έλλειψη ισορροπίας στη ροή πληροφοριών
 - 6.13. Μακροοικονομικά θέματα
 - 6.14. Κοινωνία των πληροφοριών
 - 6.15. Προτάσεις
7. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Παράρτημα I	Στατιστικά
Παράρτημα II	Πρόοδος όσον αφορά την πρόσβαση αγοράς κατά το 1993/1994
Παράρτημα III	Το ισχύον πλαίσιο της συνεργασίας Επιτροπής/Ιαπωνίας

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο

Ευρώπη και Ιαπωνία: Τα επόμενα βήματα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ιαπωνία μεταβάλλεται. Μια νέα γενιά αποκτά το προβάδισμα, θέτοντας υπό αμφισβήτηση το ρόλο της χώρας στην παγκόσμια σκηνή μετά το πέρας του ψυχρού πολέμου. Ετοιμάζονται πολιτιστικές αλλαγές καθώς η τεχνολογία και τα ταξίδια αυξάνουν την επίδραση εξωτερικών παραγόντων στην Ιαπωνία. Το σύστημα των πολιτικών κομμάτων μεταβάλλεται, αναγνωρίζεται η δύναμη των καταναλωτών και γίνεται αισθητή η επιθυμία αλλαγής του γραφειοκρατικού συστήματος, έτσι ώστε αυτό να ανταποκρίνεται περισσότερο στις δημοκρατικές αρχές. Δημιουργείται νέο ενδιαφέρον για τη μείωση της κρατικής παρέμβασης στον τομέα της οικονομίας ως μέσο ενθάρρυνσης της ανταγωνιστικότητας, έτσι ώστε οι ιαπωνικές επιχειρήσεις να μπορέσουν να επιβιώσουν με την υψηλή αξία του γιεν.

Και η Ένωση όμως μεταβάλλεται. Η θέση σε ισχύ της συνθήκης του Μάαστριχτ προβλέπει την ανάπτυξη κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Η Ένωση ολοκλήρωσε την εσωτερική αγορά και διευρύνθηκε με την προσχώρηση τριών νέων κρατών μελών. Ετοιμάζει το έδαφος για την ΟΝΕ και για την προσεχή διεύρυνση προς τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Υπάρχουν πολλά κοινά μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ιαπωνίας. Είναι και οι δύο δημοκρατίες με βιομηχανική ανάπτυξη που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της παγκόσμιας οικονομικής αλληλεξάρτησης. Έχουν και οι δύο το ίδιο βασικό ενδιαφέρον για ένα σταθερό, πολυμερές οικονομικό σύστημα και για τη διατήρηση της παγκόσμιας ασφάλειας. Και οι δύο αναπτύσσουν νέες απόψεις για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας, στο πλαίσιο των οποίων οι δεσμοί με τις Ηνωμένες Πολιτείες θα παραμείνουν ισχυροί αλλά όχι πανταχού παρόντες. Καθεμιά από αυτές πασχίζει να αναπτύξει εποικοδομητικές σχέσεις με τη Ρωσία και την Κίνα και με διάφορα μέρη της Ασίας. Και οι δύο αντιμετωπίζουν την πρόκληση να παραμείνουν ανταγωνιστικές στις διεθνείς αγορές όπου δέχονται πολλούς νέους ανταγωνιστές. Τέλος, κάθε εταίρος αγωνίζεται, με διάφορους τρόπους, να διαδραματίσει πολιτικό ρόλο ανάλογο με το οικονομικό του βάρος.

Εσωτερικές και διεθνείς αλλαγές προσφέρουν από κοινού στην ΕΕ την ευκαιρία να αναπτύξει περισσότερο τις σχέσεις της με την Ιαπωνία. Αυτές βασίζονται στη διακήρυξη του 1991 και στα συμπεράσματα που διέτυψε το Συμβούλιο τον Ιούνιο 1992. Η πολιτική έναντι της Ιαπωνίας διαμορφώνεται επίσης στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ένωσης έναντι της Ασίας όπως διατυπώθηκε το 1994. Αυτή συνδυάζει την ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας με την άσκηση έντονων πιέσεων για το άνοιγμα της αγοράς, που άρχισε ήδη να παράγει αποτελέσματα. Η παρούσα ανακοίνωση, εκτός από την ανανέωση των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων και την υποβολή προτάσεων για αύξηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της συνεργασίας, προτείνει τρόπους για την ανάπτυξη των πολιτικών σχέσεων της Ένωσης με την Ιαπωνία. Σ' αυτό το πλαίσιο, η Ένωση μπορεί να στηρίξει δραστήρια και να συμμετάσχει στην προσπάθεια της Ιαπωνίας για μεγαλύτερη πολιτική ανάμειξη στην παγκόσμια εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας.

2. ΤΟ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι πολιτικές αναταραχές που γνώρισε η Ιαπωνία κατά τα τελευταία δύο έτη αντανακλούν την αυξανόμενη δυσαρέσκεια των ψηφοφόρων για το υπάρχον σύστημα, τη μεταβολή της νοοτροπίας των καταναλωτών και τη γενική αμφισβήτηση της θέσης της χώρας και του ρόλου της στην παγκόσμια σκηνή μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι η επιχειρούμενη αλλαγή του συστήματος των κομμάτων με τη γενική προσδοκία ότι οι νέες μορφές διακυβέρνησης θα είναι περισσότερο ανοικτές στις συνήθεις εκλογικές πιέσεις. Υπάρχει μεγαλύτερη προθυμία για την ανάληψη διεθνών υποχρεώσεων, ένα ισχυρότερο αίσθημα ανεξαρτησίας και η απόφαση για την επίτευξη καλύτερης σχέσης μεταξύ τιμής/ποιότητας. Οι αλλαγές αυτές γίνονται ταυτόχρονα με τις ταχείες μεταβολές που συμβαίνουν στην Ασία, οι οποίες έχουν ευρύτερες συνέπειες για την Ιαπωνία.

Η Ιαπωνία αναζητά μεγαλύτερο ρόλο στην παγκόσμια σκηνή, ανάλογο με το καθεστώς της ως σημαντικής οικονομικής δύναμης. Υπάρχει στην Ιαπωνία νέο ενδιαφέρον για το ενδεχόμενο ανάληψης από τη χώρα μεγαλύτερου ρόλου στην Ασία. Η Ιαπωνία συμμετέχει ενεργά στα περιφερειακά μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης όπως το περιφερειακό φόρουμ της ASEAN, του οποίου μέλος αποτελεί και η Ένωση. Η Ιαπωνία έχει ήδη διατυπώσει σαφώς και δημοσίως την επιθυμία της να γίνει μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Το γεγονός αυτό, καθώς και η δυσφορία που γεννά η τακτική των Ηνωμένων Πολιτειών κατά την επιδίωξη των διμερών οικονομικών τους στόχων οδηγούν σε κάποια επανεκτίμηση των σχέσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Στο επίπεδο της οικονομίας, το τέλος του οικονομικού ονείρου και η ύφεση, η οποία μόλις πρόσφατα έφθασε στο τέλος της, οδήγησαν σε νέα θεώρηση των πραγμάτων τόσο από τους καταναλωτές όσο και από το βιομηχανικό κλάδο. Κύρια επιδίωξη έγινε η καλύτερη σχέση μεταξύ ποιότητας και τιμής παραγκωνίζοντας την ακατάσχετη κατανάλωση ειδών πολυτελείας. Όλο και συχνότερα συγκρίνονται οι τιμές, σε σχέση ιδίως με τα επίπεδα τιμών σε άλλες χώρες, και δημοσιεύονται. Παρατηρείται μεγάλη αύξηση του ενδιαφέροντος των καταναλωτών για την εξασφάλιση φθηνότερων προϊόντων από το εξωτερικό.

Αν και η ιαπωνική βιομηχανία, ιδίως στους πλέον ανταγωνιστικούς τομείς της, καταβάλλει φοβερές προσπάθειες, μέσω τεχνολογικών καινοτομιών και μείωσης του προσωπικού, να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητα με μια σχέση γιεν/δολαρίου ίση ή μικρότερη του 100, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι συνέπειες του υψηλού γιεν ήταν να πιεστεί η βιομηχανία να επανεξετάσει τους τομείς που συγκεντρώνουν το σύνολο της παραγωγής στην Ιαπωνία. Μια λύση είναι οι επενδύσεις στον τομέα παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων στο εξωτερικό. Όλο και περισσότερο ο ιαπωνικός βιομηχανικός κλάδος αποδέχεται τον ενιαίο χαρακτήρα της παγκόσμιας οικονομίας και επενδύει σήμερα σε μεγάλο βαθμό στις περιοχές της Ασίας που χαρακτηρίζονται από μεγάλη ανάπτυξη και χαμηλό κόστος. Ακόμη, η ιαπωνικός βιομηχανικός κλάδος αντιμετωπίζει τώρα ευνοϊότερα το ενδεχόμενο επέκτασης του τομέα των προμηθειών δομικών στοιχείων με αποτέλεσμα την αύξηση των εισαγωγών. Αυτή η μεταβολή στη συμπεριφορά αποτέλεσε έναν από τους παράγοντες που ευνόησαν την επέκταση των δραστηριοτήτων βιομηχανικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες.

Οι προαναφερθείσες τάσεις δημιούργησαν σε εκτεταμένο βαθμό την πεποίθηση τόσο στους καταναλωτές όσο και στη βιομηχανία, ότι το πυκνό κανονιστικό δίκτυο της Ιαπωνίας ευθύνεται για τη διατήρηση τόσο των τιμών των καταναλωτικών αγαθών όσο και του κόστους των βιομηχανικών προϊόντων σε επίπεδα πολύ υψηλότερα από τα αναγκαία. Το γεγονός αυτό ώθησε το βιομηχανικό κλάδο και τα τμήματα της διοίκησης που διάκεινται ευνοϊκά προς αυτόν να υποστηρίξουν έντονα την προσπάθεια της κυβέρνησης για μείωση της κρατικής παρέμβασης,

ενώ παράλληλα διενεργείται ενημέρωση του κοινού για το ότι η επιτυχής μείωση της κρατικής παρέμβασης αποτελεί τρόπο για την εξασφάλιση χαμηλότερων τιμών των καταναλωτικών αγαθών. Αυτή η ευρεία υποστήριξη αποτελεί την καλύτερη ένδειξη ότι το πενταετές πρόγραμμα μείωσης της κρατικής παρέμβασης που πρόκειται να δημοσιευθεί από την κυβέρνηση μέχρι το τέλος Μαρτίου 1995 μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία παρά την έντονη αντίδραση που προβάλλουν τμήματα της Διοίκησης και ορισμένοι κύκλοι που απολαύουν κεκτημένων συμφερόντων. Κάτι τέτοιο θα απαιτήσει, ωστόσο, την εμμονή της ιαπωνικής κυβέρνησης στις δεσμεύσεις που ανέλαβε.

3. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Μέχρι σήμερα οι σχέσεις ΕΕ-Ιαπωνίας ήταν κυρίως οικονομικές. Οι σχέσεις διακρίθηκαν, ιδίως, από την άποψη της ΕΕ ότι περιττά και απαράδεκτα εμπόδια παρακωλύουν την πρόσβαση στην ιαπωνική αγορά. Ταυτόχρονα, το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της Ιαπωνίας θεωρείται εξαιρετικά υψηλό. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε εντάσεις.

Υπάρχει μια αναντίρρητη έλλειψη ισορροπίας στις τρέχουσες οικονομικές σχέσεις. Από την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και μετά, οι εξαγωγές της Ιαπωνίας δεν αντιμετωπίζουν σχεδόν κανένα διαρθρωτικό φραγμό στη μεγαλύτερη ενιαία αγορά του κόσμου, που υπόκειται σε αυστηρούς κανόνες που ενισχύουν τον ανταγωνισμό· οι ιαπωνικές επενδύσεις στην Ευρώπη είναι ευπρόσδεκτες και μερικές μάλιστα φορές επιδοτούνται ενώ οι ιαπωνικές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην ΕΕ απολαύουν πλήρως εθνικής μεταχείρισης. Αντίθετα, όπως έχει ήδη αποδειχθεί τεκμηριωμένα, οι επιχειρήσεις της ΕΕ και άλλων χωρών εκτός της Ιαπωνίας αντιμετωπίζουν μια σειρά διοικητικών και διαρθρωτικών φραγμών όταν εξάγουν στη χώρα αυτή, ενώ η προσπάθειά τους να προβούν σε άμεσες επενδύσεις στην Ιαπωνία προσκρούει σε εμπόδια.

Κατά τα τελευταία χρόνια η ΕΕ εξέτασε λεπτομερώς τη στάση της σε σχέση με αυτά τα προβλήματα, αφού έλαβε υπόψη της την εμπειρία των κρατών μελών και άλλων χωρών. Μελέτησε επίσης εμπεριστατωμένα τη σχετική προσέγγιση των ΗΠΑ και τα αποτελέσματά της για να αποφασίσει αν η ΕΕ θα ήταν σκόπιμο να υιοθετήσει κάποια στοιχεία αυτής στη διαμόρφωση της δικής της προσέγγισης. Πραγματοποιήθηκαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που η ΕΕ προσδιορίζει και αντιμετωπίζει τα εμπόδια όσον αφορά τον ανταγωνισμό με την Ιαπωνία και την πρόσβαση στην αγορά της. Αυτή η σχετικά νέα και πιο συγκεκριμένη προσέγγιση, που περιγράφεται στο τμήμα της παρούσας ανακοίνωσης που αφορά τον οικονομικό τομέα, παράγει σήμερα απτά αποτελέσματα.

4. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΠΑ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

Από το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου οι ΗΠΑ ανέπτυξαν σημαντικές σχέσεις με την Ιαπωνία στον τομέα της πολιτικής και της ασφάλειας. Οι ΗΠΑ παρείχαν στην Ιαπωνία εγγυήσεις για την ασφάλειά της και μπορεί να υποστηριχθεί ότι η Ιαπωνία κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να ικανοποιήσει τις οικονομικές απαιτήσεις των ΗΠΑ και να προστατεύσει τις σχέσεις τους, συμπεριλαμβανομένης της συμμαχίας τους. Κατά τα τελευταία έτη, η αμερικανική διοίκηση ασκεί εμφανώς επιθετική πολιτική στην προσπάθειά της για αναζήτηση συγκεκριμένων εισαγωγικών στόχων, τους οποίους θεωρεί δεσμεύσεις και απειλεί να επιβάλει βάσει του μονομερούς νόμου 301/"super" 301.

Εκφράζεται μερικές φορές η άποψη ότι η ΕΕ θα μπορούσε να επιτύχει περισσότερα στο πλαίσιο των προσπαθειών της για αύξηση των εξαγωγών της στην Ιαπωνία, αν ήταν περισσότερο πιεστική και προσαρμοζε τη συμπεριφορά της σε αυτή των ΗΠΑ. Πρέπει να

εξεταστεί, κατά πόσον είναι έγκυρη η γνώμη αυτή ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η ΕΕ δεν διατηρεί με την Ιαπωνία τις ίδιες συνολικές σχέσεις και αντιτίθεται στις μονομερείς εμπορικές κυρώσεις, τις οποίες θεωρεί ως αποσταθεροποιητικό παράγοντα του παγκόσμιου εμπορίου.

Κερδίζει συνεχώς έδαφος διεθνώς (ακόμη και στις ΗΠΑ) η άποψη ότι, ο δυναμικός καθορισμός στόχων έχει ίσως δώσει αποτελέσματα στην περίπτωση ορισμένων μεμονωμένων προϊόντων κατά το παρελθόν, είναι όμως μάλλον απίθανο ότι κάτι τέτοιο θα συνεχιστεί στο μέλλον. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις μεταβολές που γνωρίζει η Ιαπωνία. Η Ιαπωνία προβάλλει μεγαλύτερη αντίσταση όσον αφορά τη σύναψη συμφωνιών με τις ΗΠΑ οι οποίες θεωρείται ότι καθιερώνουν διακριτική μεταχείριση, ότι αντιτίθενται στη λειτουργία της οικονομίας αγοράς και ότι προωθούν τη μορφή κυβερνητικής παρέμβασης στην αγορά την οποία οι δυνάμεις της αλλαγής στην Ιαπωνία σκοπεύουν να μειώσουν. Οι απαιτήσεις αυτές των ΗΠΑ θεωρείται όλο και περισσότερο ότι διαιωνίζουν μια άνιση σχέση μονής κατευθύνσεως. Τέλος, υπάρχει η αυξανόμενη τάση η μονομερής αυτή δράση να απορρίπτεται και να προτιμώνται περισσότερο θεμιτές διαδικασίες ανοίγματος της αγοράς στο πλαίσιο π.χ. της GATT και του ΠΟΕ. Ωστόσο, παρά την κάποια επιτυχία που γνώρισε κατά το παρελθόν η προσέγγιση αυτή δεν φαίνεται ότι θα αξιοποιηθεί στο μέλλον και υπάρχουν ενδείξεις ότι η αμερικανική διοίκηση επανεξετάζει τη στάση της με σκοπό να την αλλάξει.

Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά όλες τις συμφωνίες ΗΠΑ-Ιαπωνίας. Άσκησε πιέσεις και κατάφερε να καθιερωθεί ένα σύστημα παράλληλης παρακολούθησης ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλα τα μέτρα για το άνοιγμα της αγοράς που προβλέπει η συμφωνία πλαίσιο μεταξύ των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας λαμβάνονται βάσει της αρχής ΜΕΚ και επιτρέπουν την πρόσβαση στις επιχειρήσεις της ΕΕ καθώς και των ΗΠΑ. Οι στόχοι της ΕΕ και των ΗΠΑ κατά την επιδίωξη μεγαλύτερου ανοίγματος της ιαπωνικής αγοράς είναι κοινοί και υπάρχει πεδίο για συνεργασία σε ορισμένους τομείς. Ωστόσο, η διάσταση απόψεων όσον αφορά τον επιλεγόμενο τρόπο για την επίτευξη αποτελεσμάτων οδήγησε κατά το παρελθόν σε ανεξάρτητη δράση των μερών.

Η τακτική της ΕΕ που συνίσταται σε έντονη, σταθερή και συνολική πίεση για αλλαγή αποτελεί έναν από τους παράγοντες που είχαν αποτελέσματα σε ορισμένους τομείς. Με τον προσδιορισμό των εμποδίων και τις επανειλημμένες προσφυγές για αντιδικίες καθώς και με την καθιέρωση παράλληλου, εποικοδομητικού διαλόγου επιτεύχθηκαν αποτελέσματα σε ορισμένους σημαντικούς τομείς όπως οι δημόσιες συμβάσεις, η αποδοχή της ευρωπαϊκής πιστοποίησης π.χ. για την ευφλεκτότητα των κλωστοϋφαντουργικών ειδών, για τα πρότυπα ηλεκτρικών οικιακών συσκευών (βλ. παράρτημα ΙΙ για περισσότερες λεπτομέρειες). Άρχισαν διαπραγματεύσεις για συμφωνίες αμοιβαίας αναγνώρισης και επιτεύχθηκε συμφωνία για βελτιώσεις στον τομέα της διανομής και της επισήμανσης ειδών διατροφής. Ακόμη, οι Ιάπωνες αποδέχτηκαν τη σκοπιμότητα ουσιαστικής μείωσης του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστού του ΑΕγχΠ. Η παρούσα ανακοίνωση τάσσεται υπέρ της ενίσχυσης της οικονομικής προσέγγισης στις οικονομικές σχέσεις, η οποία απέδειξε ήδη ότι μπορεί να έχει αποτελέσματα.

Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα των ενεργειών της Ένωσης θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη, αν οι επαφές των κρατών μελών, τόσο σε επίπεδο εργασίας όσο και σε υπουργικό επίπεδο, συντονίζονταν με τις ενέργειες της Επιτροπής. Η παράλληλη δράση της Κοινότητας και των κρατών μελών στο Τόκιο για θέματα που έχουν σχέση με τη διείσδυση στην αγορά, όπως π.χ. το ιαπωνικό πρόγραμμα για μείωση της κρατικής παρέμβασης, δεν εξυπηρετεί την αξιοπιστία της ΕΕ. Μια καλύτερη προσέγγιση συνίσταται σε χαλιναγώγηση του δυναμικού τόσο της Επιτροπής όσο και των κρατών μελών ώστε να καθοριστούν σαφέστερα οι στόχοι μέσω συντονισμένων ενεργειών. Το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις των κρατών μελών έχουν αναπτύξει μεγάλο ανταγωνισμό μεταξύ τους για την υπογραφή συμβάσεων και την εξασφάλιση παραγγελιών στην Ιαπωνία δεν θα πρέπει να επηρεάσει τη συντονισμένη, αντίθετη προς το

ρεύμα προσέγγιση. Η μεμονωμένη εθνική δράση επιτρέπει στην Ιαπωνία να υποκινεί τον ανταγωνισμό των κρατών μελών μεταξύ τους και αποδυναμώνει σημαντικά την εικόνα της Ένωσης, μειώνοντας τη δυνατότητα επιτυχίας των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων. Τα κράτη μέλη είναι σκόπιμο να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους σε εθνικό επίπεδο, αυτές όμως είναι σκόπιμο να διαμορφώνονται σε συμφωνία με το γενικότερο πλαίσιο της ΕΕ και σε όλες τις υπουργικές και διοικητικές προσεγγίσεις απαιτείται να δίδεται μια ευρωπαϊκή όσο και μια εθνική διάσταση. Οι διπλωματικές αντιπροσωπείες των κρατών μελών στο Τόκιο έχουν συσσωρεύσει σημαντική πείρα σε εμπορικά θέματα. Η Επιτροπή θα αναζητήσει, από κοινού με τα κράτη μέλη, τρόπους για την αξιοποίηση αυτής της γνώσης υπέρ του συλλογικού οφέλους.

5. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Η διακήρυξη του 1991 καθιερώνει την αρχή ολοκληρωμένου διαλόγου με την Ιαπωνία. Επιβάλλει στα μέρη την υποχρέωση "να καταβάλλουν έντονη προσπάθεια να ενημερώνονται και να διαβουλεύονται μεταξύ τους για τα σημαντικά οικονομικά θέματα κοινού ενδιαφέροντος και για τα δύο μέρη ανεξάρτητα από το αν αυτά άπτονται του πολιτικού, οικονομικού, επιστημονικού, πολιτιστικού ή άλλου τομέα". Ωστόσο, η πολιτική διάσταση των σχέσεων έχει μέχρι σήμερα παραμεληθεί. Το γεγονός αυτό μειώνει την ικανότητα και των δύο εταίρων να επιτύχουν τους σκοπούς τους. Δεν αποτελεί πράγματι λύση, η συγκέντρωση των προσπαθειών σε έναν τομέα και η παραμέληση άλλων τομέων. Η ΕΕ δεν πρόκειται να βελτιώσει τη θέση της στην Ιαπωνία αν δεν πείσει για το πολιτικό της βάρος που είναι ανάλογο με τη θέση της ως οικονομικής και τεχνολογικής δύναμης.

Συνάγεται σαφώς από το κοινό τους ενδιαφέρον για μια σταθερή και πολυμερή παγκόσμια τάξη ότι η ενίσχυση του ρόλου της Ιαπωνίας σε παγκόσμιο επίπεδο θα αποβεί προς όφελος της ΕΕ δεδομένου ότι σε πολλές περιπτώσεις τα δύο μέρη θα μπορούν να υποστηρίξουν το ένα το άλλο στο διεθνή χώρο. Ακόμη και όταν οι απόψεις για την εκάστοτε πολιτική είναι διαφορετικές, ο διάλογος θα βοηθήσει την μεγαλύτερη κατανόηση και θα αμβλύνει, ενδεχομένως, τις διαφορές.

Παρά το γεγονός ότι έχουν πραγματοποιηθεί τακτικές συναντήσεις σε επίπεδο υπουργών εξωτερικών και πολιτικών διευθυντών, δεν έχουν διενεργηθεί καθόλου ή έχουν διενεργηθεί υπό μη δέουσες συνθήκες διμερείς συναντήσεις κορυφής, ενώ έχουν σημειωθεί μεγάλες καθυστερήσεις κατά την διοργάνωση υπουργικών συναντήσεων με την Επιτροπή. Ουσιαστικά, ο διάλογος δεν επεκτάθηκε ιδιαίτερα πέραν του πεδίου της ανταλλαγής απόψεων και πληροφοριών και υπήρξαν ελάχιστα παραδείγματα συγκεκριμένης συνεργασίας.

Η Ιαπωνία εκφράζει σήμερα μεγαλύτερη επιθυμία να αναλάβει διεθνείς πολιτικές ευθύνες ανάλογες με την οικονομική της δύναμη. Για παράδειγμα, η Ιαπωνία ανταποκρίθηκε σε αίτημα του ΟΗΕ για αποστολή στρατιωτικού και πολιτικού προσωπικού στην Καμπότζη και τη Μοζαμβίκη. Έστειλε δύναμη στρατού στη Ρουάντα και ανέπτυξε δραστηριότητα σε σχέση με προβλήματα της περιοχής με παγκόσμιο ενδιαφέρον όπως το πυρηνικό καθεστώς της Βόρειας Κορέας. Η Ιαπωνία παρίσταται ως παρατηρητής στον ΟΑΣΕ και συμμετέχει στην ομάδα των 24. Η Ιαπωνία είναι ο σπουδαιότερος χορηγός ανθρωπιστικής βοήθειας στον κόσμο μετά την ΕΕ και τα κράτη μέλη της.

Στο πλαίσιο εκτεταμένης πολιτικής σχέσης η Ένωση μπορεί να ενθαρρύνει την Ιαπωνία να συνεχίσει και να διευρύνει το ρόλο της στη διεθνή σκηνή. Υπάρχουν πολλοί τομείς στους οποίους θα μπορούσαν να συνεργαστούν περισσότερο η ΕΕ και η Ιαπωνία: αποπλισμός και μη διάδοση πυρηνικών όπλων, πρόληψη και αντιμετώπιση των συγκρούσεων, ανάπτυξη και ανθρωπιστική βοήθεια, παροχής συνδρομής στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης καθώς και στα Νέα Ανεξάρτητα Κράτη. Η Ένωση και η Ιαπωνία έλαβαν μέχρι σήμερα μια

κοινή πολιτική πρωτοβουλία στο πλαίσιο του ΟΗΕ με αντικείμενο την κατάρτιση καταλόγου συμβατικών όπλων, με σκοπό τη βελτίωση της διαφάνειας στον τομέα της μεταφοράς όπλων.

5.1 Προτάσεις

Οι σημαντικές δυνατότητες που προσφέρουν οι δομές που προβλέπει η διακήρυξη του 1991 είναι σκόπιμο να αξιοποιηθούν στο σύνολό τους. Κάτι τέτοιο απαιτεί πολιτική βούληση και από τα δύο μέρη, καθώς και ενίσχυση των υφισταμένων διαδικαστικών ρυθμίσεων.

- 1) Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αναλάβει τη δέσμευση για διεξαγωγή πολιτικού διαλόγου με την Ιαπωνία εκμεταλλευόμενη πλήρως τη μεγαλύτερη διάθεση της Ιαπωνίας να αναλάβει διεθνείς υποχρεώσεις. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να αρχίσει συζητήσεις με την Ιαπωνία με αντικείμενο:
 - (α) τον προσδιορισμό συγκεκριμένων τομέων συνεργασίας στον πολιτικό χώρο
 - (β) την ανταλλαγή τακτικών και προνομιακών πληροφοριών όσον αφορά τις πολιτικές συζητήσεις της Ένωσης και της Ιαπωνίας
 - (γ) την καθιέρωση τακτικών επαφών σε επίπεδο εργασίας μεταξύ υπαλλήλων για την προετοιμασία συναντήσεων σε επίπεδο υπουργών και πολιτικών διευθυντών
 - (δ) την καθιέρωση της αρχής ετήσιων συναντήσεων κορυφής μεταξύ ΕΕ-Ιαπωνίας που θα διεξάγονται εναλλάξ στην Ιαπωνία και την Ευρώπη (καταργώντας την ασάφεια που κατέστησε πρόσφατα δύσκολη τη συμφωνία ως προς την επιλογή ημερομηνιών για συναντήσεις κορυφής και τον τόπο διεξαγωγής τους), και τη συμφωνία ότι οι ημερομηνίες για τη διεξαγωγή κάθε συνάντησης κορυφής θα ορίζονται από την προηγούμενη συνάντηση.
- 2) Στο πλαίσιο συμφωνίας για την προσεχή αναδιάρθρωση του συστήματος λειτουργίας του ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένης της διεύρυνσης του Συμβουλίου Ασφαλείας, η Επιτροπή πιστεύει ότι η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει την επιθυμία της Ιαπωνίας για απόκτηση της ιδιότητας του μόνιμου μέλους αυτού.

6. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

6.1 Εμπορικά και επενδυτικά ρεύματα

Η Ιαπωνία είναι η τρίτη κατά σειρά οικονομική δύναμη στον κόσμο μετά την ΕΕ και τις ΗΠΑ και συνεπώς αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά στην οποία απευθύνεται η Ένωση.

Ωστόσο, εμποδίζοντας τις εισαγωγές να φθάσουν το κατάλληλο επίπεδο, οι φραγμοί για την πρόσβαση στην αγορά που θέτει η Ιαπωνία αυξάνουν τεχνητά την απόκλιση μεταξύ των εθνικών αποταμιεύσεων και των επενδύσεων. Ως εκ τούτου διατηρείται σταθερά στην Ιαπωνία ένα υψηλό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Από το 1984 έως το 1994 το πλεόνασμα έφθασε τις μέγιστες τιμές του 4,2% του ΑΕγχΠ το 1986 και του 3,2% του ΑΕγχΠ το 1992· εκτιμάται ότι έκτοτε μειώθηκε στο 2,7% το 1994 (βλ. στατιστικά στοιχεία στο παράρτημα Ι) και φαίνεται ότι θα κατέλθει γύρω στο 2,5% το 1995.

Η κατάσταση αυτή συνέβαλε στη σημαντική ανατίμηση του γιεν κατά την πρώτη πενταετία της δεκαετίας του ενενήντα που είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της ιαπωνικής εξαγωγικής ανταγωνιστικότητας· το γεγονός αυτό οδήγησε στη συρρίκνωση του εμπορίου εις βάρος της Ιαπωνίας και των εμπορικών της εταίρων. Οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα έπρεπε να επιδιώξουν την αντιμετώπιση του προβλήματος μέσω αύξησης του εμπορίου που θα καταστεί δυνατή αν εξαλειφθούν τα εμπόδια που παρακωλύουν την πρόσβαση του πλεονάσματος στην αγορά.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της ΕΕ έναντι της Ιαπωνίας αντικατοπτρίζει τη συνολική θέση της Ιαπωνίας σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο και παραμένει अपαράδεκτα υψηλό. Ωστόσο, υπάρχουν, ή έχουν αναπτυχθεί τελευταία, ορισμένα θετικά στοιχεία που επιτρέπουν την ελπίδα ότι η κατάσταση θα μπορούσε να εξελιχθεί καλύτερα:

- το πλεόνασμα της ΕΕ στον τομέα του εμπορίου υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των εισοδημάτων από επενδύσεις) αυξάνεται σταθερά. Τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από το EUROSTAT για το 1992 εμφανίζουν πλεόνασμα 10,5 δισεκατομμυρίων ECU·
- το έλλειμμα της ΕΕ στις εμπορευματικές συναλλαγές μειώθηκε κατά 15,6% το 1993 και εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 18% ακόμη το 1994 για να φθάσει την αξία των 18,5 δισεκατομμυρίων ECU. Ενώ η μείωση αυτή οφείλετο το 1993 σε μεγάλο βαθμό σε πτώση των ιαπωνικών εξαγωγών λόγω της ύφεσης στην Ευρώπη, η βελτίωση το 1994 επήλθε λόγω αύξησης της τάξης του 15% των ευρωπαϊκών εξαγωγών. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον το γεγονός ότι η αύξηση αυτή επιτεύχθηκε για μεγάλο φάσμα προϊόντων εξαγωγής και δεν περιορίστηκε στα παραδοσιακά είδη πολυτελείας. Τα στοιχεία επιβεβαιώνουν το αυξανόμενο ενδιαφέρον των ιαπωνικών επιχειρήσεων για την αγορά ενδιάμεσων και κεφαλαιουχικών αγαθών από την Ευρώπη (και, παρεμπιπτόντως, επιβεβαιώνουν την ορθότητα της απόφασης για υποστήριξη των τομέων αυτών στο πλαίσιο του προγράμματος προώθησης των εξαγωγών "Gateway to Japan").

Τέλος, τα πλέον πρόσφατα στοιχεία δεν φανερώνουν καμιά αλλαγή στη μεγάλη έλλειψη ισορροπίας μεταξύ των επενδύσεων της ΕΕ στην Ιαπωνία και των ιαπωνικών επενδύσεων στην Ευρώπη (βλ. παράρτημα Ι) αν και τελευταία οι ιαπωνικές επενδύσεις στην Ευρώπη έχουν σταθεροποιηθεί.

6.2 Πρόσβαση στην αγορά - Εμπόδια κατά τομείς

Η πρόοδος που σημειώθηκε όσον αφορά την κατάργηση συγκεκριμένων εμποδίων στην πρόσβαση στην αγορά της Ιαπωνίας, ήταν, αν όχι θεαματική, σταθερή (βλ. παράρτημα ΙΙ). Η πρόοδος αυτή οφείλεται στη συνδυασμένη πίεση της ΕΕ, των ΗΠΑ και άλλων τρίτων χωρών εταίρων καθώς και των δυνάμεων που επιδιώκουν την αλλαγή, ιδίως τη μείωση της κρατικής παρέμβασης, στην Ιαπωνία.

Ανάλογα με τη φύση του προβλήματος, η Κοινότητα διαθέτει διάφορους τρόπους δράσης:

- Επίλυση των διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Πολύ λίγα θέματα οδήγησαν, μέχρι σήμερα στη σύσταση επιτυχούς ειδικής ομάδας (πάνελ), με σημαντική εξαίρεση την περίπτωση διακριτικής μεταχείρισης όσον αφορά το φόρο επί των οινόπνευματων ποτών. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει, ωστόσο, να διώκει τις παραβάσεις των κανόνων του ΠΟΕ όταν διαπράττονται, π.χ. εξετάζεται επί του παρόντος αν δημιουργούνται διακρίσεις από τη συμφωνία ΗΠΑ/Ιαπωνίας για τα κινητά τηλέφωνα (Motorola)·

- Πολυμερείς διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Το μέσο αυτό είχε μέτρια επιτυχία, αναμένεται όμως ότι με την εφαρμογή των αποτελεσμάτων του Γύρου της Ουρουγουάης θα διαλευκανθούν ορισμένοι κανόνες (π.χ. για τις άδειες που αφορούν ποσοτώσεις) και θα εξαλείψει τα εμπόδια, ιδίως στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, και των προτύπων (π.χ. υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών) καθώς και σε ορισμένους τομείς παροχής υπηρεσιών.
- Διάλογος για το κανονιστικό πλαίσιο (βλ. παρακάτω).
- Διμερείς πιέσεις. Η ΕΕ στηρίζει τους κανόνες του καθεστώτος πολυμερούς εμπορίου και συνεπώς δεν προσπαθεί να ασκήσει πίεση στην Ιαπωνία με την απειλή επιβολής αθέμιτων εμπορικών κυρώσεων. Προσπαθεί να εξηγήσει με πειστικό τρόπο γιατί τα μέτρα πρόσβασης στην αγορά εξυπηρετούν και τα άμεσα οικονομικά συμφέροντα της Ιαπωνίας. Η αύξηση των εισαγωγών μπορεί να ωφελήσει τους καταναλωτές και να μειώσει το κόστος των ενδιάμεσων βιομηχανικών προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχονται στους αγοραστές του βιομηχανικού κλάδου. Υπογραμμίζει δε ότι, αν επιτραπεί στα διμερή προβλήματα να εξακολουθήσουν να υποβόσκουν, θα υπάρξουν αναπόφευκτα συνέπειες για άλλους τομείς των σχέσεων.

Η Επιτροπή συνέταξε, με την πλήρη συνεργασία των κρατών μελών και των αντιπροσώπων τους στο Τόκιο, καθώς και της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Κοινότητας και τις ευρωπαϊκές ενώσεις βιομηχάνων, ένα εμπειριστατωμένο έγγραφο εργασίας που προορίζεται να χρησιμεύσει ως μηχανισμός προσδιορισμού και εντοπισμού όλων των φραγμών που παρεμποδίζουν τις εξαγωγές της ΕΕ. Αυτό εξασφαλίζει, σε κάθε περίπτωση, περιγραφή του προβλήματος και καθορίζει τις ενέργειες που πρέπει να ζητηθούν από την ιαπωνική κυβέρνηση.

6.3 Πρόσβαση στην αγορά - Διαρθρωτικά εμπόδια

Η πρόσβαση στην ιαπωνική αγορά παρεμποδίζεται όχι μόνο από εμπόδια όσον αφορά ορισμένους τομείς, που προσδιορίζονται σχετικά εύκολα, αλλά και από βαθειά ριζωμένα διαρθρωτικά εμπόδια, όπως π.χ. το φαινόμενο keiretsu.

Αυτά τα εμπόδια έχουν σχέση με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της ιαπωνικής οικονομίας και κοινωνίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις ο τρόπος αντίδρασης της Ευρώπης περιορίζεται στην προσπάθεια κατανόησης των διαφορών αυτών και συνυπολογισμού τους κατά την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας με την Ιαπωνία. Σε άλλες περιπτώσεις κατά τις οποίες οι σχετικές πρακτικές δεν συμβιβάζονται με τη λειτουργία ελεύθερης, διεθνούς οικονομίας, η ΕΕ πρέπει να ζητήσει επίμονα την αλλαγή των εν λόγω πρακτικών.

Ένα παράδειγμα αποτελεί ο τομέας της πολιτικής ανταγωνισμού, στον οποίο η ιαπωνική συμπεριφορά αλλάζει· ο διάλογος μεταξύ εμπειρογνομόνων της Επιτροπής, που διαθέτει πολλά έτη πείρας όσον αφορά την άσκηση δραστήριας πολιτικής για την προώθηση του ανταγωνισμού, και ιαπώνων ομολόγων τους που συμμετέχουν στην Ιαπωνική Επιτροπή Θεμιτού Εμπορίου (ΙΕΘΕ) μπορεί να βοηθήσει την καταλυτική αλλαγή προς τη σωστή κατεύθυνση. Συγκεκριμένος τομέας στον οποίο πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή είναι οι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές στον τομέα της διανομής, που καθιστούν δυσχερή τη διείσδυση στην αγορά μέσω των εισαγωγών. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 1992, η Επιτροπή έχει καθιερώσει πραγματικό διάλογο με την ΙΕΘΕ (βλ. παράρτημα ΙΙΙ), της οποίας η θέση στο ιαπωνικό σύστημα έχει επίσης ενισχυθεί. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποτελέσει μια καλή βάση για την προώθηση μεγαλύτερης ελευθερίας στον ανταγωνισμό στην ιαπωνική αγορά.

Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θεωρούν ανέκαθεν τις δραστηριότητες των keiretsu, (οριζόντιες και κάθετες ομαδοποιήσεις ιαπωνικών επιχειρήσεων με εξαιρετικά ισχυρούς δεσμούς), ως εμπόδιο κατά του ελεύθερου ανταγωνισμού στην Ιαπωνία, η ΕΕ, όμως, δεν καθόρισε ποτέ έναν σαφή τρόπο για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος. Είναι αναμφισβήτητο το γεγονός, ότι οι επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ιαπωνία χαρακτηρίζεται, σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό, από ομαδοποιήσεις επιχειρήσεων με μακροπρόθεσμες επιχειρηματικές σχέσεις, συχνά, όχι όμως πάντοτε, υποστηριζόμενες από αμοιβαίες αποκτήσεις συμμετοχών. Οι ομάδες αυτές επιτρέπουν την ανάπτυξη νέων καινοτόμων δραστηριοτήτων μεταξύ των μελών τους. Παρεμποδίζουν, ωστόσο, την ανάπτυξη ανταγωνισμού, δεδομένου ότι κυριαρχούν σε ορισμένες αγορές και αποκλείουν την είσοδο σ'αυτές νέων επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από το αν αυτές είναι ιαπωνικές ή ξένες. Η αλλαγή των οικονομικών συνθηκών στην Ιαπωνία επιφέρει κάποια αλλαγή και στα keiretsu, ιδίως στο πλαίσιο των κάθετων σχέσεων που αφορούν την προμήθεια αγαθών. Ο ευρωπαϊκός βιομηχανικός κλάδος θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός, ώστε να εκμεταλλευθεί νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες μέσω, ιδίως, της βιομηχανικής συνεργασίας. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να επιδιώκει την αύξηση του ανταγωνισμού και την κατάργηση συντησιακών μέτρων στην Ιαπωνία. Σε περίπτωση που οι προσπάθειες αυτές δεν οδηγήσουν αρκετά γρήγορα σε πρόοδο, η Επιτροπή θα διερευνήσει τρόπους διευκόλυνσης της διείσδυσης ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε υπάρχοντα δίκτυα συμπεριλαμβανομένων και των keiretsu.

6.4 Μηχανισμός Ανάλυσης των Εμπορικών Σχέσεων (TAM)

Ο TAM αποτελεί μέσο για την τακτική ανάλυση από κοινού με την Ιαπωνία εμπορικών θεμάτων, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 1992. Ο μηχανισμός αυτός αποδείχθηκε ιδιαίτερα χρήσιμος όσον αφορά την ανάλυση εμπορικών θεμάτων από την πλευρά της οικονομικής τους σημασίας για την Ένωση, τη συζήτηση των θεμάτων αυτών σε αντικειμενική βάση και την προετοιμασία του εδάφους για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων στο πλαίσιο άλλων φόρουμ επί θεμάτων όπως η επέκταση του προγράμματος βιομηχανικής συνεργασίας ΕΕ/Ιαπωνίας το 1994, η έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμφωνιών αμοιβαίας αναγνώρισης το Νοέμβριο 1994, ο συντονισμός των προγραμμάτων EXPROM/IMPROM και η κατάργηση συγκεκριμένων εμποδίων όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά (βλ. παράρτημα II).

6.5 Διάλογος για κανονιστικά θέματα

Η ιαπωνική κυβέρνηση φαίνεται ότι επιδιώκει σοβαρά την ουσιαστική πρόοδο όσον αφορά τη μείωση της κρατικής παρέμβασης στην οικονομία, παρά τις αντιδράσεις που θα αντιμετωπίσει οπωσδήποτε από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ο βιομηχανικός κλάδος ασκεί πιέσεις για σημαντικές εξελίξεις ενώ άρχισε εκστρατεία για την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με το ότι η επιτυχής μείωση της κρατικής παρέμβασης θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών.

Η Κοινότητα πέτυχε να καθιερώσει το 1994 συνεχή διάλογο με την Ιαπωνία για θέματα σχετικά με τη μείωση της κρατικής παρέμβασης. Η πείρα που έχει αποκτήσει η ΕΕ στον κανονιστικό τομέα λόγω, ιδίως, της διαδικασίας για την εγκαθίδρυση της ενιαίας αγοράς, θα μπορέσει να ενταχθεί, μέσω του διαλόγου αυτού στο ιαπωνικό πρόγραμμα. Η Επιτροπή υπέβαλε ήδη στην ιαπωνική κυβέρνηση αριθμό αιτημάτων σκοπεύοντας να προσφέρει τη συνδρομή της στην προετοιμασία του πενταετούς προγράμματος που θα ανακοινωθεί κατά το τέλος Μαρτίου 1995. Θα παρακολουθήσει στενά το πενταετές πρόγραμμα καθώς και τις ετήσιες αναθεωρήσεις του κατά την περίοδο 1995-2000. Θα επιμείνει ώστε αυτό να συμπεριλάβει σαφείς και αμετάκλητες αναλήψεις υποχρεώσεων, χρονοδιαγράμματα εφαρμογής και άμεση και ταχεία εφαρμογή σημαντικών μέτρων (έντονες μειώσεις κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής).

Είναι εξαιρετικά σημαντικό για την Κοινότητα να εκμεταλλευτεί πλήρως αυτή τη νέα ευκαιρία για διάλογο κατά τη διάρκεια του προγράμματος μείωσης της κρατικής παρέμβασης, το οποίο η ιαπωνική κυβέρνηση προτίθεται να υποβάλλει σε συνεχή αναπροσαρμογή.

Θα ήταν επίσης σκόπιμο να αξιοποιηθεί το κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης που δημιουργήθηκε για να καθοριστεί ένα πρόγραμμα συνεργασίας στον κανονιστικό τομέα στο πλαίσιο των υφισταμένων δομών διαλόγου (διαβουλεύσεις σε επίπεδο υπουργών, υψηλού επιπέδου), ώστε να διασφαλιστεί ότι οι προτάσεις που θα υποβάλουν στο μέλλον και οι δύο πλευρές στον κανονιστικό τομέα δεν θα δημιουργήσουν νέους φραγμούς στο εμπόριο.

6.6 Επενδύσεις

Το γεγονός ότι οι ιαπωνικές επενδύσεις στην ΕΕ υπερβαίνουν κατά πολύ τις ευρωπαϊκές επενδύσεις στην Ιαπωνία οφείλεται στην ύπαρξη φραγμών που εμποδίζουν τις ξένες επενδύσεις στην Ιαπωνία. Η αντίσταση του ιαπωνικού συστήματος στις ξένες επενδύσεις, ιδίως μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών, εμποδίζει την πρόσβαση των επιχειρήσεων της ΕΕ στην ιαπωνική αγορά. Οι επιχειρήσεις της ΕΕ δεν απολαμβάνουν του πλεονεκτήματος διείσδυσης στις αγορές Ασίας-Ειρηνικού λόγω, ενδεχομένως, της έλλειψης ισχυρής παρουσίας τους στην Ιαπωνία. Το πρόβλημα αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές επίπεδο. Η Ένωση θα εξακολουθήσει να επιτρέπει και να ενθαρρύνει τις εξωτερικές επενδύσεις, τις οποίες θα προσπαθεί να ενσωματώσει πλήρως στην τοπική οικονομία. Αναμένει δε από την Ιαπωνία να συνεργαστεί για να εξασφαλίσει παρόμοιες συνθήκες για τις επενδύσεις της ΕΕ στην Ιαπωνία. Στις προτάσεις που υπέβαλε σχετικά με τη μείωση της κρατικής παρέμβασης η Επιτροπή ζήτησε να σημειωθεί πρόοδος στους τομείς του δικαίου του ανταγωνισμού (π.χ. χαλάρωση, αύξηση της διαφάνειας και εκσυγχρονισμού των ρυθμίσεων και των νόμων για τις συγχωνεύσεις και τις αγορές), της λογιστικής (προσαρμογή των λογιστικών προτύπων της Ιαπωνίας προς τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, βελτίωση των ρυθμίσεων για το καθεστώς των μετόχων στις εταιρείες). Οι εν λόγω τομείς θα αποτελέσουν αντικείμενο παρακολούθησης στο πλαίσιο της γενικότερης δραστηριότητας παρακολούθησης της διαδικασίας μείωσης της κρατικής παρέμβασης.

Οι ξένες άμεσες επενδύσεις αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της παγκόσμιας τάσης για τη δημιουργία πραγματικά παγκόσμιου συστήματος αγορών και παραγωγής. Η Επιτροπή πιστεύει ότι απαιτείται να θεσπιστεί ένα παγκόσμιο νομικό πλαίσιο για τέτοιες επενδύσεις. Η θέσπιση διαφανών, συνεκτικών και φιλελεύθερων πολυμερών κανόνων θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη προόδου όσον αφορά τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εξωτερικές επενδύσεις στην Ιαπωνία.

6.7 Εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών

Τα στατιστικά στοιχεία για το ισοζύγιο πληρωμών της ΕΕ με την Ιαπωνία δείχνουν ότι το έλλειμμα της στο εμπόριο βιομηχανικών προϊόντων αντισταθμίζεται ανέκαθεν μερικώς από πλεόνασμα στον τομέα των υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένου του εισοδήματος από επενδύσεις) (βλ. παράρτημα Ι).

Ο τομέας των υπηρεσιών είναι ένας από αυτούς στους οποίους η ΕΕ όχι μόνο κατέχει παγκοσμίως την πρώτη θέση, αλλά παραμένει σε υψηλό βαθμό ανταγωνιστική με την Ιαπωνία. Ωστόσο, δίδεται πολύ λίγη προσοχή στις υπηρεσίες κατά τις διαπραγματεύσεις για τις σχέσεις ΕΕ/Ιαπωνίας. Αυτό δεν σημαίνει ότι παραμελούνται τα θέματα πρόσβασης στην αγορά στις συζητήσεις της Κοινότητας με την Ιαπωνική κυβέρνηση, δεδομένου ότι οι χρηματοπιστωτικές και οι νομικές υπηρεσίες συγκαταλέγονταν πάντοτε μεταξύ των σπουδαιότερων τομέων κατά το πρόσφατο παρελθόν. Αντικατοπτρίζει μάλλον την έλλειψη διμερών στατιστικών στοιχείων

ΕΕ/Ιαπωνίας γι'αυτόν τον τομέα. Όχι μόνο τα συνολικά στατιστικά στοιχεία για το ισοζύγιο των πληρωμών είναι διαθέσιμα με καθυστέρηση ενός έτους τουλάχιστον, αλλά όσον αφορά την Ιαπωνία δεν κατανέμονται και σε τομείς, εκτός από τους δύο κλασσικούς τομείς (από πλευράς ισοζυγίου πληρωμών) του τουρισμού και των μεταφορών (αν και η ΕΕ διαθέτει λεπτομερέστερες εκτιμήσεις). Τα ιαπωνικά στοιχεία, εξάλλου, για τις ίδιες συναλλαγές διαφέρουν εξαιρετικά από τα στοιχεία της ΕΕ όσον αφορά, ιδίως, το εισόδημα από επενδύσεις ως προς το οποίο αυτά εμφανίζουν πλεόνασμα της Ιαπωνίας.

Αν η ΕΕ επιθυμεί να αφιερώσει σ'αυτόν τον τομέα την προσοχή που του αξίζει στο πλαίσιο των σχέσεων της με την Ιαπωνία, θα πρέπει να βελτιώσει κατά προτεραιότητα τα στατιστικά της στοιχεία. Η δράση σ'αυτόν τον τομέα από ΕΕ/Ιαπωνία θα είναι μάλλον μακρά και δυσχερής, θα απαιτήσει δε τη στενή συνεργασία της Ιαπωνίας. Η Επιτροπή θα μελετήσει τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή βελτίωση, ώστε να προτείνει τα κατάλληλα μέτρα στο Συμβούλιο.

Στο μεταξύ, η Επιτροπή σκοπεύει να διενεργήσει διαβουλεύσεις με τους διάφορους τομείς υπηρεσιών στην Ευρώπη με σκοπό να προτείνει ένα νέο πρόγραμμα προώθησης των εξαγωγών που θα προορίζεται να βοηθήσει τομείς, που είναι ανταγωνιστικοί σε άλλες βιομηχανικές χώρες αλλά δεν έχουν καλά αποτελέσματα στην Ιαπωνία, να εκμεταλλευτούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τις ευκαιρίες που προσφέρει η αγορά της Ιαπωνίας. Υπάρχει επίσης συμφωνία να επεκταθεί η δραστηριότητα του ΤΑΜ στις υπηρεσίες, πράγμα που θα ενισχύσει αυτή την προσέγγιση.

6.8 Προώθηση των εξαγωγών

Η ΕΕ αντιμετωπίζει τρία σοβαρά προβλήματα στην Ευρώπη κατά την προώθηση των εξαγωγών της στην Ιαπωνία.

Πρώτον, λίγες ευρωπαϊκές εταιρείες γνωρίζουν τη σημασία της ιαπωνικής αγοράς, όσον αφορά τόσο το μέγεθός της όσον και τα πλεονεκτήματα που προσφέρει σε κάποια επιχείρηση που θα κατορθώσει να επιβάλει την παρουσία της σ'αυτή. Προς το παρόν, άλλες ασιατικές χώρες, όπως η Κίνα, μονοπωλούν την προσοχή λόγω των ευκαιριών αγοράς που αναμένεται να προσφέρουν στο μέλλον με βάση τους συντελεστές αύξησης που εμφανίζουν. Το γεγονός είναι ότι το ΑΕγχΠ της Ιαπωνίας είναι σήμερα δέκα φορές μεγαλύτερο από αυτό της Κίνας και ότι η ιαπωνική αγορά αντιπροσωπεύει τη μεγαλύτερη (ίσως ενιαία ομοιογενή αγορά για προϊόντα της ΕΕ (ενώ η αγορά των ΗΠΑ είναι πολύ περισσότερο κατανεμημένη και ανομοιογενής). Εξάλλου, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που έχουν κατορθώσει να εγκατασταθούν στην Ιαπωνία βρίσκονται αντιμέτωπες με ένα κλίμα δημιουργικότητας και καινοτομίας όσον αφορά τα προϊόντα, εντός του οποίου είναι δυνατό να καταστούν περισσότερο ανταγωνιστικές και να εκμεταλλευτούν το πλεονέκτημα αυτό σε άλλες αγορές του κόσμου. Η ανάπτυξη αυτή καθαυτή των σχέσεων με ιαπωνικές επιχειρήσεις παρέχει επίσης ένα αποτελεσματικό μέσο για την πρόσβαση σε πολλές ασιατικές αγορές, στις οποίες αυτή τη στιγμή επεκτείνονται οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Πολύ λίγες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις γνωρίζουν αυτές τις ευκαιρίες, οι οποίες θα πρέπει να τους γνωστοποιηθούν.

Δεύτερο, λόγω των ιδιομορφιών της ιαπωνικής αγοράς, το συγκεκριμένο πρόγραμμα, που θα αποσκοπεί στην παροχή βοήθειας στους εξαγωγείς για να εξοικειωθούν με αυτές και να μάθουν πώς να λειτουργούν με επιτυχία στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Ιαπωνίας, επιβάλλεται να αποτελέσει σημαντικό μέρος της εμπορικής πολιτικής έναντι της Ιαπωνίας.

Τρίτο, το επίπεδο του κόστους διείσδυσης στην ιαπωνική αγορά είναι υψηλό και συνεπώς τα οφέλη που πρόκειται να υπάρξουν σε περίπτωση κοινών προσπαθειών των ευρωπαϊκών

επιχειρήσεων είναι σημαντικά. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε σημαντικές οικονομίες κλίμακας για πολλούς τομείς, αν αναληφθεί προσπάθεια για διείσδυση στην αγορά σε επίπεδο ΕΕ.

Για όλους αυτούς τους λόγους, η ΕΕ διέθεσε επί πολλά έτη σημαντικά κεφάλαια από τον προϋπολογισμό της για την προώθηση των εξαγωγών, ιδίως από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, στην Ιαπωνία. Μεγάλο μέρος αυτών διατίθεται για το πρόγραμμα ETP (Executive Training Programme), το οποίο εφαρμόζεται με επιτυχία εδώ και πολύ καιρό. Κατά τα πλέον πρόσφατα έτη η Επιτροπή ανέπτυξε, σε στενή συνεργασία με εκπροσώπους των αρχών προώθησης των εξαγωγών των κρατών μελών, αποδοτικές διαδικασίες για την διείσδυση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στην ιαπωνική αγορά στο πλαίσιο του προγράμματος "Gateway to Japan". Έφθασε τώρα η στιγμή να επιβεβαιωθεί ότι η πρακτική αυτή ήταν ορθή. Η Επιτροπή σκοπεύει να προτείνει, παράλληλα με την παρούσα ανακοίνωση, κανονισμό του Συμβουλίου που θα εξασφαλίζει μια αυστηρή νομική βάση για τα προγράμματα που προωθούν τις εξαγωγές στην Ιαπωνία.

Το 1995 ο προϋπολογισμός που προορίζεται για την προώθηση των εξαγωγών στην Ιαπωνία έφθασε, για πρώτη φορά μετά τη σοβαρή μείωσή του το 1993, και πάλι το ίδιο ονομαστικό επίπεδο με αυτό του 1992. Κατά την εν λόγω χρονική περίοδο ο συντελεστής γιεν/ECU μειώθηκε από το 162,01 τον Ιανουάριο 1992 στο 125,62 τον Ιανουάριο 1995. Οι περισσότερες δραστηριότητες του EXPROM που απαιτούνται στην Ιαπωνία, συμπεριλαμβανομένου του κόστους λειτουργίας του προγράμματος ETP, κοστίζουν σήμερα αντίστοιχα περισσότερο σε ECU. Δηλαδή, τη στιγμή που η Ένωση προσπαθεί να ενισχύσει την πολιτική της έναντι της Ιαπωνίας, το πραγματικό επίπεδο της δραστηριότητάς της για την προώθηση των εξαγωγών είναι χαμηλότερο από αυτό που υπήρξε για πολλά έτη. Η Επιτροπή θα εξετάσει τη δυνατότητα να ζητήσει ουσιαστική αύξηση σε ECU του προϋπολογισμού για Ιαπωνία/EXPROM για το 1996, αφού λάβει υπόψη τους συνολικούς περιορισμούς για το εξωτερικό κεφάλαιο του προϋπολογισμού.

Η αποτελεσματικότητα της δραστηριότητας της Επιτροπής στο πλαίσιο του EXPROM, ιδίως του προγράμματός της "Gateway to Japan", ενισχύθηκε περισσότερο με τη σύναψη διοικητικής ρύθμισης με το Υπουργείο Διεθνούς Εμπορίου και Βιομηχανίας (MITI), η οποία θέσπισε δομή που διασφαλίζει ότι τα ιαπωνικά προγράμματα προώθησης των εισαγωγών πράγματι στηρίζουν και ενισχύουν τις δραστηριότητες EXPROM της ΕΕ.

6.9 Βιομηχανική συνεργασία

Ο ίδιος σκοπός, η βελτίωση δηλαδή της ενημέρωσης του ευρωπαϊκού βιομηχανικού κλάδου και της ικανότητάς του να εκμεταλλευθεί τις ευκαιρίες για πρόσβαση στην αγορά της Ιαπωνίας, επιδιώκεται από το πρόγραμμα βιομηχανικής συνεργασίας, εφαρμοζόμενο από κοινού από την Επιτροπή και το MITI, το οποίο επεκτάθηκε σημαντικά το 1995.

Ένα από τα πρώτα σημαντικά παραδείγματα βιομηχανικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των ιαπωνικών βιομηχανιών αποτελεί το Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ/Ιαπωνίας στο Τόκιο, που ιδρύθηκε το 1987. Σκοπός του είναι να προωθήσει επιτυχείς επιχειρηματικές σχέσεις μεταξύ ευρωπαϊκών και ιαπωνικών επιχειρήσεων επιτρέποντας σε επιλεγμένους ανώτερους υπαλλήλους ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να ασκήσουν δραστηριότητες βιομηχανικής συνεργασίας με ιαπωνικές εταιρείες στο εσωτερικό και το εξωτερικό της Ιαπωνίας. Παρέχει επίσης στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις εμπειροστατωμένες πληροφορίες για τις συνθήκες αγοράς στην Ιαπωνία καθώς και συνδρομή και εξασφάλιση επαφών στην Ιαπωνία. Μετά την έγκριση ανεξάρτητου καταστατικού και του δικού του δημοσιονομικού κανονισμού το 1994/95, μελετώνται σήμερα οι δυνατότητες και για άλλες δραστηριότητες του κέντρου στον τομέα της βιομηχανικής συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας. Η επιτυχής εφαρμογή τους θα εξαρτηθεί από την

πολιτική ευελιξία και των δύο μερών καθώς και από την διαθεσιμότητα δημοσιονομικών πόρων.

Από το 1992 και μετά, το MITI και η Επιτροπή στήριξαν και ανέπτυξαν μια σειρά βιομηχανικών προγραμμάτων συνεργασίας σε συγκεκριμένους τομείς. Οι δραστηριότητες αυτές καλύπτουν μέρη και δομικά στοιχεία αυτοκινήτων, ηλεκτρονικές συσκευές ευρείας κατανάλωσης και υπολογιστές καθώς και βοηθητικό μηχανικό εξοπλισμό επιχειρήσεων. Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων αυτών ήταν πολύ θετικά και, στο γενικό πλαίσιο του διαλόγου ΕΕ-Ιαπωνίας για τη βιομηχανική πολιτική και συνεργασία, η Επιτροπή και το MITI συμφώνησαν από κοινού να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους σε άλλους τομείς.

Άλλες δραστηριότητες, όπως το Human Resources Training Programme και τα προγράμματα υποτροφιών που αποσκοπούν στην εκπαίδευση των ευρωπαϊκών βιομηχάνων και επιστημόνων, συμβάλλουν στη μείωση του πολιτιστικού χάσματος και βοηθούν τους Ευρωπαίους να γνωρίσουν την Ιαπωνία στον ίδιο βαθμό που οι Ιάπωνες βιομήχανοι και επιστήμονες γνωρίζουν την Ευρώπη.

6.10 Έρευνα και Ανάπτυξη

Η συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης έχει καταλυτική σημασία για την περαιτέρω βιομηχανική συνεργασία. Η Ιαπωνία καταβάλλει εξαιρετική προσπάθεια να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας σε διεθνές επίπεδο. Έχουν αναληφθεί συγκεκριμένες ενέργειες για την προώθηση της πολιτικής αυτής μέσω χρηματοδοτικής συνεργασίας και ανοίγματος των εγχώριων επιστημονικών βάσεων σε ξένους. Εξακολουθούν να υπάρχουν, όμως, μεγάλα εμπόδια. Η συνεργασία με την ΕΕ βρίσκεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα.

Οι φραγμοί που εμποδίζουν τη συνεργασία οφείλονται συχνά σε φόβους που έχουν σχέση με τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, οι οποίοι περιλαμβάνουν επίσης και θέματα σχετικά με τα δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι φραγμοί αυτοί συνδέονται συχνά με τα εμπόδια που δημιουργούν οι περιορισμοί στις πολιτικές E&A. Ευρύτερα πολιτικά θέματα, όπως η μη διάδοση των πυρηνικών όπλων, οι εμπορικές τριβές και η θέσπιση ρυθμίσεων διαδραματίζουν επίσης κάποιο ρόλο. Μπορεί να υπάρξει δυσπιστία ως προς τα κίνητρα του άλλου μέρους. Πρέπει επίσης να ξεπεραστούν τα πολιτιστικά και γλωσσικά εμπόδια.

Το πρόγραμμα διεθνούς συνεργασίας (δραστηριότητα 2) του τέταρτου προγράμματος πλαισίου στηρίζει τις επιστημονικές και τεχνολογικές υποτροφίες που παρέχονται σε νέους ευρωπαίους ερευνητές που σπουδάζουν στην Ιαπωνία, με σκοπό να θέσει τη βάση για την ανάπτυξη επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας. Είναι, εξάλλου, σήμερα δυνατή η συμμετοχή ιαπώνων εταιρών σε συγκεκριμένα προγράμματα του τέταρτου προγράμματος πλαισίου που επιλέγονται για κάθε συγκεκριμένο σχέδιο.

Οι πρόσφατες συζητήσεις στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Κοινωνίας των Πληροφοριών απέδειξαν ότι τόσο η ΕΕ όσο και η Ιαπωνία θεωρούν ότι υπάρχουν ευκαιρίες για την προώθηση των σχέσεών τους μέσω επέκτασης της συνεργασίας στον τομέα E&A και ειδικότερα της E&A για τεχνολογίες πληροφοριών και τεχνικών μεθόδων.

6.11 Συμμετοχή των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών επιχειρηματικών κύκλων

Είναι πλέον σαφές από τις τελευταίες συζητήσεις του Συμβουλίου για την Ιαπωνία, ότι οι πόροι που διαθέτουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της για το χειρισμό των θεμάτων σχετικά με την Ιαπωνία θα μπορούσαν να συντονιστούν καλύτερα και η πολιτική της Ένωσης έναντι της Ιαπωνίας θα μπορούσε να είναι περισσότερο αποδοτική και αποτελεσματική.

Με αυτό το σκεπτικό, η Επιτροπή απαιτείται να συνεργάζεται στενά με τους εκπροσώπους των κρατών μελών. Η επιτροπή του άρθρου 113 θα διατηρήσει, όσον αφορά τα θέματα εμπορικής πολιτικής, το ρόλο που της έχει ανατεθεί από τη συνθήκη, ενώ η Επιτροπή επιθυμεί να βρεθεί ο κατάλληλος χρόνος για τη διενέργεια τακτικών συζητήσεων με θέμα την Ιαπωνία. Ακόμη η Επιτροπή θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμη η διεξαγωγή ημερησίων, εις βάθος συζητήσεων για την πολιτική της Ιαπωνίας στο πλαίσιο της Ομάδας Εμπειρογνομόνων σε θέματα που αφορούν την Ιαπωνία. Για να συγκεκριμενοποιησει καλύτερα αυτές τις προτάσεις, η Επιτροπή σκοπεύει να ζητήσει τη διενέργεια τακτικών συνεδριάσεων της ομάδας αυτής (τουλάχιστον τρεις φορές κατ'έτος) και να χρηματοδοτήσει τη μόνιμη συμμετοχή δύο εμπειρογνομόνων από κράτη μέλη, για να αξιοποιήσει την εκτεταμένη πείρα των κρατών μελών και την εμπειρία τους, όσον αφορά τις επαφές με την Ιαπωνία, ακόμη και αν η δραστηριότητα αυτή αποτελεί αρμοδιότητα περισσότερων του ενός υπουργείων. Τέλος, η Επιτροπή δίδει μεγάλη σημασία στα οφέλη που μπορεί να αποκομίσει από τις πρεσβείες των κρατών μελών στο Τόκιο, οι οποίες θα πρέπει να ενημερώνονται λεπτομερώς για την εξέλιξη των απόψεων των κοινοτικών οργάνων.

Η Επιτροπή σκοπεύει επίσης να διατηρήσει στενές επαφές με τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, τόσο άμεσα όσο και μέσω των εκπροσώπων τους. Θα εξακολουθήσει να δέχεται με ευχαρίστηση πληροφορίες από τον ευρωπαϊκό επιχειρηματικό κλάδο για συγκεκριμένα προβλήματα, όσον αφορά την πρόσβαση εμπορευμάτων και υπηρεσιών στην ιαπωνική αγορά.

6.12 Έλλειψη ισορροπίας στη ροή πληροφοριών

Οι ιάπωνες επιχειρηματίες που έχουν αποκτήσει γνώσεις και πείρα σχετικά με την Ευρώπη είναι πολύ περισσότεροι από τους ευρωπαϊούς επιχειρηματίες που είναι ενημερωμένοι σχετικά με την Ιαπωνία. Η συγκεκριμένη έλλειψη ισορροπίας στις γνώσεις ευνοεί τις ιαπωνικές επιχειρήσεις όσον αφορά τις πωλήσεις τους στην Ευρώπη σε σχέση με τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν πωλήσεις στην Ιαπωνία. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει συνεπώς να ενθαρρύνει και να προωθεί, ενδεχομένως σε συνεργασία με την ιαπωνική κυβέρνηση, την παραμονή για κάποια χρονικά διαστήματα στην Ιαπωνία ευρωπαϊών επιχειρηματιών με τρέχουσα ή μελλοντική δραστηριότητα. Υπάρχουν ήδη τα παρακάτω προγράμματα:

το Executive Training Programme της Επιτροπής·

το Science and Technology Fellowship Programme της Επιτροπής·

το πρόγραμμα Manufacturing Technology Fellowship Programme της ιαπωνικής κυβέρνησης·

το πρόγραμμα μελέτης των εξαγωγών στην Ιαπωνία του JETRO (Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου της Ιαπωνίας)·

τα προγράμματα για τα κέντρα βιομηχανικής συνεργασίας ΕΕ/Ιαπωνίας.

Αυτά τα υπάρχοντα προγράμματα θα μπορούσαν να συμπληρωθούν χρήσιμα με πρωτοβουλίες για περαιτέρω προώθηση στην ΕΕ της διδασκαλίας της ιαπωνικής γλώσσας και της κατανόησης του πολιτισμού, της νομοθεσίας και των επιχειρηματικών πρακτικών της Ιαπωνίας. Τα ιδρύματα που προσφέρουν τέτοια επιμόρφωση θα μπορούσαν να συνδεθούν με δίκτυο. Το επίπεδο των επισκέψεων ευρωπαίων στην Ιαπωνία στο πλαίσιο ανταλλαγών θα πρέπει να φθάσει το επίπεδο των σχετικών ανταλλαγών μεταξύ ΗΠΑ/Ιαπωνίας. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να γίνει η αρχή για την αποκατάσταση της έλλειψης αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ της Ιαπωνίας και της Ευρώπης, που χαρακτηρίστηκε στο έγγραφο σχετικά με την ακολουθητέα πολιτική στην Ασία ως γενικό πρόβλημα των σχέσεων ΕΕ/Ασίας.

6.13 Μακροοικονομικά θέματα

Ο διμερής διάλογος ΕΕ/Ιαπωνίας για μακροοικονομικά θέματα χρειάζεται να ενταθεί και να συστηματοποιηθεί, στο πλαίσιο, ιδίως, των προσπαθειών για την ΟΝΕ. Θα πρέπει να μελετηθούν ειδικά θέματα, π.χ. οι μακροοικονομικές συνέπειες για την Ιαπωνία και τους εταίρους της ενεργειών, όπως η μείωση της κρατικής παρέμβασης, οι επιπτώσεις από τη γήρανση του πληθυσμού και ο διάλογος να επεκταθεί και σε άλλους τομείς.

Τέλος, πρέπει να καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια σε πολυμερή φόρουμ για συνεργασία με την Ιαπωνία με σκοπό την επίτευξη κοινών στόχων, όπως π.χ. ο καταμερισμός των επιβαρύνσεων κατά την παροχή μακροχρηματοπιστωτικής συνδρομής, η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος των ΗΠΑ. Αυτό θα απαιτήσει αποτελεσματικό συντονισμό των θέσεων των κρατών μελών σε ορισμένα από τα εν λόγω φόρουμ.

6.14 Κοινωνία των πληροφοριών

Η υλοποίηση της παγκόσμιας κοινωνίας των πληροφοριών αποτελεί το αντικείμενο σημαντικών συζητήσεων και σχεδίων σε επίπεδο κυβερνήσεων τόσο στην Ιαπωνία όσο και στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο του καθιερωθέντος διαλόγου για θέματα που έχουν σχέση με την επικοινωνία, πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες ανταλλαγές απόψεων μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων (του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα) με σκοπό τη σύγκριση των απόψεων για σημαντικά σχετικά θέματα (όπως η μείωση της κρατικής παρέμβασης, νέα κανονιστικά θέματα, προβλήματα πρόσβασης στην αγορά, ανάπτυξη συνολικών εφαρμογών, τυποποίηση και διαλειτουργικότητα παγκόσμιων δικτύων κ.λπ.). Τόσο η Ιαπωνία όσο και η ΕΕ εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους για παγκόσμια πειραματικά σχέδια που προτάθηκαν κατά τη συνδιάσκεψη της ομάδας των 7 (G7) που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 25 και 26 Φεβρουαρίου.

6.15 Προτάσεις

Αν και πρέπει να διατηρηθούν αμετάβλητες οι γενικές κατευθύνσεις της πολιτικής για τις οικονομικές σχέσεις, η εφαρμογή της θα πρέπει να ενισχυθεί. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί όλες τις επαφές της με την Ιαπωνία για να πιέξει συστηματικά προς το μεγαλύτερο άνοιγμα της αγοράς και την εξάλειψη όλων των εμποδίων που θίγουν το εμπόριο. Η συνεργασία ΕΕ/Ιαπωνίας θα πρέπει επίσης να επεκταθεί και να ενισχυθεί. Υπάρχει γενική ανάγκη να καταστεί εμφανέστερη στο ιαπωνικό κοινό γενικά, αλλά και στους πολιτικούς και τη διοίκηση, η ιδιαίτερη φύση και η σημασία των σχέσεων της ΕΕ με την Ιαπωνία. Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση για μια νέα στρατηγική για την Ασία, η Επιτροπή ετοιμάζει μια ενημερωτική εκστρατεία για την Ιαπωνία.

Η Επιτροπή προτείνει επίσης:

- να αξιοποιηθεί πλήρως, όπου χρειάζεται, ο ΠΟΕ·
- να εξεταστεί λεπτομερώς ο τρόπος με τον οποίο θα διασφαλιστούν οι ευκαιρίες προμηθειών στην Ιαπωνία, σύμφωνα με την προσφορά της Ιαπωνίας στο πλαίσιο της συμφωνίας για τις δημόσιες συμβάσεις της GATT·
- να διενεργηθούν συζητήσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάλυσης των εμπορικών σχέσεων, με στόχο την αύξηση της συνεισφοράς του όσον αφορά την επίλυση προβλημάτων που έχουν σχέση με την πρόσβαση στην αγορά και τη δημιουργία εμπορικών ευκαιριών·

- να αναπτυχθεί διάλογος για τη μείωση της κρατικής παρέμβασης και αυτός να αποβεί ένα αποτελεσματικό μέσο για τη μόνιμη ανταλλαγή απόψεων με την Ιαπωνία για κανονιστικά θέματα γενικά και για το ιαπωνικό πρόγραμμα, ειδικότερα, σχετικά με τη μείωση της κρατικής παρέμβασης·
- να καταγραφούν τα σημαντικότερα μέτρα που θα μπορούσαν να βελτιώσουν το κλίμα για ξένες επενδύσεις στην Ιαπωνία, σε στενή συνεργασία με την ευρωπαϊκή επιχειρηματική κοινότητα στο Τόκυο και να επιδιωχθεί η επίτευξη αυτού του στόχου μέσω των υφιστάμενων μηχανισμών διαλόγου·
- να χρησιμοποιηθεί ο υφιστάμενος διάλογος για την πολιτική ανταγωνισμού ως μέσο προώθησης περισσότερο ελεύθερου ανταγωνισμού στην ιαπωνική αγορά·
- να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ του ευρωπαϊκού και του ιαπωνικού βιομηχανικού κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των keiretsu·
- για να αναπτυχθούν οι δυνατότητες που προσφέρει ο τομέας των υπηρεσιών, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο αύξησης των ευρωπαϊκών εξαγωγών υπηρεσιών στην ιαπωνική αγορά, και της βελτίωσης των υπαρχόντων στοιχείων για τις εξαγωγές αυτές· για το σκοπό αυτό προτείνει ένα νέο πρόγραμμα προώθησης των εξαγωγών σ'αυτόν τον τομέα·
- να συνεχιστούν και να παγιωθούν τα υφιστάμενα προγράμματα προώθησης των εξαγωγών (ETP και Gateway to Japan) και, στο πλαίσιο του συνόλου των περιορισμών στους οποίους υπόκειται ο προϋπολογισμός, θα εξετάσει τη δυνατότητα να ζητήσει σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού που προορίζεται γι'αυτά από το 1996 και μετά·
- να διατηρηθούν, να ενισχυθούν και να επεκταθούν τα υπάρχοντα προγράμματα βιομηχανικής συνεργασίας·
- να χρησιμοποιηθεί το τέταρτο πρόγραμμα πλαίσιο για να αυξηθεί η τεχνολογική συνεργασία με τις ιαπωνικές επιχειρήσεις και τα πανεπιστήμια, για παράδειγμα στον τομέα της αντισεισμικής έρευνας ή τεχνολογίας και της επιμόρφωσης σχετικά με τη δημιουργία της παγκόσμιας κοινωνίας των πληροφοριών·
- να προταθούν στα κράτη μέλη και στο βιομηχανικό κλάδο ολοκληρωμένες εκστρατείες, όσον αφορά συγκεκριμένα θέματα στον τομέα πρόσβασης στην αγορά, που θα συντονιστούν εκ των προτέρων ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα της κοινοτικής αλληλεγγύης·
- να αξιοποιηθεί στο μέγιστο βαθμό η πείρα που έχει αποκτήσει η ευρωπαϊκή επιχειρηματική κοινότητα στο Τόκυο·
- να αναπτυχθούν καλύτεροι δεσμοί με τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη·
- να συντονιστούν οι δυνάμεις των κρατών μελών και της Επιτροπής στο Τόκυο, ώστε να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή συνεργασία με την Ιαπωνία και να τεθούν υπό παρακολούθηση οι αλλαγές στην Ιαπωνία, π.χ. στον τομέα της μείωσης της κρατικής παρέμβασης·
- να προωθηθεί η δημιουργία δικτύου των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων στην Ευρώπη που διαθέτουν προγράμματα, τα οποία επιτρέπουν στους φοιτητές να αποφοιτούν με

οικονομικές ή επιχειρηματικές γνώσεις σε συνδυασμό με προσωπική εμπειρία για την Ιαπωνία·

- να κληθούν τα κράτη μέλη να καταρτίσουν απογραφή των δραστηριοτήτων τους που προορίζονται να ενθαρρύνουν ανταλλαγές σε πνευματικό και πολιτιστικό επίπεδο μεταξύ ευρωπαϊών και ιαπώνων και στη βάση αυτή να προσδιοριστούν οι τομείς στους οποίους ένα ερωταϊκό πρόγραμμα θα μπορούσε να αποτελέσει το χρήσιμο συμπλήρωμα των δραστηριοτήτων των κρατών μελών·
- να εξεταστεί από κοινού με την ιαπωνική κυβέρνηση πώς μπορεί να αυξηθεί η τρέχουσα συχνότητα επισκέψεων, στο πλαίσιο ανταλλαγών, Ευρωπαίων στην Ιαπωνία, ώστε αυτό να πλησιάσει τη συχνότητα των ιαπωνικών επισκέψεων στην Ευρώπη και των αμερικανικών επισκέψεων στην Ιαπωνία·
- να εξεταστούν οι δυνατότητες ανάπτυξης κοινού προγράμματος που θα συμπληρώσει και θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας της ιαπωνικής γλώσσας σε ολόκληρη την Ένωση·
- να προταθούν οι καλύτεροι τρόποι χρηματοδότησης για την ανάληψη των προηγούμενων δραστηριοτήτων, εντός των ορίων των διαθέσιμων πόρων.

Ο Πρόεδρος και η Επιτροπή θα πρέπει να προτείνουν στις ιαπωνικές αρχές τη διοργάνωση μεγάλης συνδιάσκεψης στο Τόκιο για τη συνεργασία ΕΕ-Ιαπωνίας, στην οποία θα συμμετάσχουν εκπρόσωποι των κυβερνήσεων, του ακαδημαϊκού και του ιδιωτικού τομέα, στο πλαίσιο της οποίας ελπίζεται ότι τα κράτη μέλη θα εκπροσωπηθούν σε υψηλό επίπεδο. Η συνδιάσκεψή αυτή θα μπορούσε να φέρει στο φως τα υπάρχοντα διμερή προγράμματα των κρατών μελών και να καθορίσει τους τομείς στους οποίους οι δραστηριότητες της ΕΕ θα έπρεπε να ενισχυθούν ή να επεκταθούν.

7. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Από την έκδοση της διακήρυξης του 1991 και μετά διοργανώθηκαν πολλές συναντήσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ιαπωνικής κυβέρνησης, οι οποίες παρέχουν το πλαίσιο για πολιτικό διάλογο και θα πρέπει τώρα να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη συγκεκριμένης συνεργασίας βασισμένη σε καθορισμένα σχέδια (βλ. παράρτημα ΙΙΙ για την περιγραφή του υπάρχοντος πλαισίου διαλόγου). Τα σχέδια αυτά θα πρέπει να καλύπτουν μεταξύ άλλων τους παρακάτω τομείς:

δραστηριότητες του ΠΟΕ·

σχέδια αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας·

περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της περιβαλλοντικής τεχνολογίας·

προσαρμογή της κοινωνίας στην αγορά εργασίας, στις δημογραφικές και τεχνολογικές εξελίξεις·

Έρευνα και Ανάπτυξη·

συνεργασία επιχειρήσεων στην περιοχή Ασίας/Ειρηνικού·

κοινωνία των πληροφοριών·

εκπαίδευση·

πολιτιστικά θέματα.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι εξελίξεις στην ΕΕ και την Ιαπωνία απαιτούν την επανεξέταση των σχέσεων των δύο μερών. Η παρούσα ανακοίνωση υποστηρίζει την άποψη ότι πρέπει να αυξηθεί το βάρος των πολιτικών σχέσεων ΕΕ-Ιαπωνίας, τόσο για τη δική τους σημασία όσο και για την εξασφάλιση αντίβαρου στην επιρροή των ΗΠΑ. Η Ιαπωνία θα επιδιώξει μεγαλύτερο ρόλο στις διεθνείς εξελίξεις - η ΕΕ μπορεί είτε να ευνοήσει και να στηρίξει τη διαδικασία αυτή προσπαθώντας να ασκήσει τη σχετική επιρροή είτε να τηρήσει παθητική στάση, παρακολουθώντας απλώς την εξέλιξη της κατάστασης χωρίς να συμμετέχει. Η Επιτροπή συνιστά να επιλεγεί η πρώτη περίπτωση, επειδή πιστεύει ότι η Ένωση έχει να κερδίσει πολλά αν στηρίξει την ανάπτυξη μιας νέας Ιαπωνίας η οποία θα γίνει εταίρος που θα επιδιώκει τους ίδιους στόχους με αυτή, δηλαδή την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια και τη δημιουργία περιβάλλοντος ελεύθερου, πολυμερούς εμπορίου. Μια ισχυρότερη πολιτική σχέση θα οδηγήσει και σε διμερή οικονομική σχέση. Θα βοηθήσει τη μείωση των τρεχουσών εμπορικών εντάσεων και τον καθορισμό των τρόπων μέσω των οποίων η συνεργασία μπορεί να αντικαταστήσει τη σύγκρουση.

Στο πλαίσιο των προαναφερθέντων το Συμβούλιο καλείται να:

- εγκρίνει τις θέσεις που παρατίθενται στην παρούσα ανακοίνωση·
- αποφασίσει να εμβαθύνει τον πολιτικό διάλογο με την Ιαπωνία, όπως προτείνεται στο σημείο 5·
- ενισχύσει για τα οικονομικά θέματα, όπως προτείνεται στο τμήμα 6.11 και ιδίως να προωθήσει το μηχανισμό ανάλυσης των εμπορικών σχέσεων, να αναπτύξει το διάλογο για τη μείωση της κρατικής παρέμβασης, τον ανταγωνισμό και τη βιομηχανική συνεργασία, να διερευνήσει τρόπους για τη βελτίωση του κλίματος για επενδύσεις της ΕΕ στην Ιαπωνία και των σχέσεων μεταξύ βιομηχανικών κλάδων ΕΕ/Ιαπωνίας και να αναζητήσει τρόπους για την επίτευξη ισορροπίας στο επίπεδο γνωριμίας των δύο μερών·
- αναθέσει στην Επιτροπή να επιδιώξει τους προαναφερθέντες στόχους και ενδεχομένως να υποβάλει νέες προτάσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που έχουν σχέση με τον προϋπολογισμό του 1966 εντός των ορίων των διαθέσιμων πόρων.

ΕΕΛΛΙΠΩΝΙΑ: ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

(Δισεκατομ. ECU)	1993	ΕΕ = 100
Ιαπωνία	3617,5	67,4
ECU	5365,8	100,0
ΗΠΑ	5417,3	100,9

Πηγή: Υπηρεσίες Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΑΥΞΗΣΗ ΑΕΓΓΠ

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994*	1995**	1996**
Ιαπωνία	5,0	2,6	4,1	6,2	4,7	4,8	4,0	1,3	0,1	0,7	2,2	2,7
Εε	2,4	2,8	2,9	4,2	3,5	3,0	1,5	1,1	-0,4	2,6	2,9	3,2
ΗΠΑ	5,0	2,6	3,1	3,9	2,7	0,8	-1,1	2,6	3,0	3,9	2,7	2,3

Πηγή: Υπηρεσίες Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΕ 1993

(Δισεκατομ. ECU)	Αξία	Μέρος συνολικών εξαγωγών ΕΕ (%)
Εξαγωγές ΕΕ στην Ιαπωνία	22,7	4,66 %
Εξαγωγές ΕΕ στις ΗΠΑ	85,1	17,48 %

Πηγή: Eurostat

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΕ 1993

(Δισεκατομ. ECU)	Αξία	Μέρος συνολικών εισαγωγών της ΕΕ (%)
Εισαγωγές ΕΕ από την Ιαπωνία	47,2	9,74 %
Εισαγωγές ΕΕ από τις ΗΠΑ	83,7	17,27 %

Πηγή: Eurostat

ΙΑΠΩΝΙΚΟ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΙΣ % ΤΟΥ ΙΑΠΩΝΙΚΟΥ ΑΕΓΓΠ

1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994*	1995**	1996**
3,6	4,2	3,6	2,7	2,0	1,2	2,2	3,2	3,1	2,9	2,5	2,5

Πηγή: Υπηρεσίες Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΥΡΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

ΙΑΠΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

(Δισεκατομ. ECU)	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Εξαγωγές στην ΕΕ	26,23	31,17	32,66	39,66	43,47	42,04	47,75	48,12	48,22	48,31
Ετήσια αύξηση %	3,10%	18,83%	3,21%	21,43%	9,61%	-3,29%	13,58%	0,77%	0,20%	0,18%
Εισαγωγές από την ΕΕ	16,19	18,41	15,39	20,39	25,54	27,52	25,66	24,06	25,74	29,82
Ετήσια αύξηση %	5,00%	13,71%	-16,40%	32,49%	25,26%	7,75%	-6,76%	-6,24%	6,98%	15,85%
Εμπορικό ισοζύγιο Ιαπωνίας	10,04	12,76	17,27	19,27	17,93	14,52	22,09	24,06	22,48	18,49
Ετήσια αύξηση %	2,03%	27,09%	35,34%	11,58%	-22,28%	-19,02%	52,13%	8,92%	-6,57%	-17,75%

Πηγή: Ιαπωνικό Υπουργείο Οικονομικών. Τα αναγραφόμενα στοιχεία εκφράζονται σε δολάρια ΗΠΑ και έχουν μετατραπεί βάσει του μέσου όρου της ετήσιας τιμής συναλλάγματος δολαρίου ΗΠΑ/ECU.

ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΞΕΛΙΞΗ (Δισεκατομ. ECU)

Υπηρεσίες	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Εξαγωγές ΕΕ	4,94	4,85	5,41	6,46	7,76	7,81	7,58	9,37	k.A.	k.A.
Εισαγωγές ΕΕ	3,10	3,05	3,13	3,96	4,37	4,52	4,71	5,72	k.A.	k.A.
Ισοζύγιο ΕΕ	1,84	1,80	2,28	2,50	3,39	3,29	2,87	3,65	k.A.	k.A.

Εισόδημα επενδύσεων	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Εξαγωγές ΕΕ	9,40	9,99	11,34	16,34	24,47	25,14	29,01	22,45	k.A.	k.A.
Εισαγωγές ΕΕ	6,08	6,97	8,23	11,10	16,26	16,80	19,72	15,57	k.A.	k.A.
Ισοζύγιο ΕΕ	3,32	3,02	3,11	5,24	8,21	8,34	9,29	6,88	k.A.	k.A.

Πηγή: Eurostat

ΤΙΜΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΕΝ/ECU

1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
180,56	165,00	166,60	151,46	151,94	183,68	166,49	164,21	130,15	121,32

Πηγή: Eurostat

Σημειώσεις: (*) Εκτιμήσεις ΕΚ
(**) Προγνωστικά ΕΚ

ΕΕ/ΙΑΠΩΝΙΑ: ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

ΙΑΠΩΝΙΚΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

(εκατ.δολάρια ΗΠΑ)

	1993	Σωρευτικό σύνολο ως τις 31.3.1994
ΕΕ (11)	7 111	77 782
ΗΠΑ	14 725	177 098

ΣΗΜ: ΕΕ (11) περιλαμβάνει: Ηνωμένο Βασίλειο, Κάτω Χώρες, Γερμανία, Λουξεμβούργο, Γαλλία, Ισπανία, Βέλγιο, Ιταλία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ελλάδα.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών της Ιαπωνίας

ΞΕΝΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

(εκατ. δολάρια ΗΠΑ)

	1993	Σωρευτικό σύνολο ως τις 31.3.1994
ΕΕ (9)	539	5 635
ΗΠΑ	930	12 174

ΣΗΜ: ΕΕ (11) περιλαμβάνει: Ηνωμένο Βασίλειο, Κάτω Χώρες, Γερμανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Βέλγιο, Δανία, Λουξεμβούργο, Ιταλία.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών της Ιαπωνίας

Προβλήματα όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά της Ιαπωνίας

Πρόοδος από τον Ιανουάριο 1993 και μετά

Προβλήματα όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά της Ιαπωνίας Πρόοδος από τον Ιανουάριο 1993 και μετά

Η συνεκτική και συνολική προσέγγιση που επιλέχθηκε όσον αφορά την Ιαπωνία (επανεξιλημμένες αντιδικίες, με την παράλληλη καθιέρωση εποικοδομητικού και σταθερού διαλόγου σε ορισμένους σημαντικούς τομείς), σε συνδυασμό με την ασκούμενη στο εσωτερικό της Ιαπωνίας πίεση για μεταρρυθμίσεις και καλύτερη ένταξη στην παγκόσμια οικονομία οδήγησαν, από τον Ιανουάριο 1993 και μετά, στα εξής αποτελέσματα:

Δημόσιες συμβάσεις: Στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων η ιαπωνική κυβέρνηση ανακοίνωσε τον Ιανουάριο το κυβερνητικό πρόγραμμα δράσης για τις προμήθειες, το οποίο πρόκειται να εφαρμοστεί τον Απρίλιο. Το πρόγραμμα αυτό εγγυάται τη διαλεύκανση των διαδικασιών, προβλέπει κανόνες κατά της νόθευσης των δημοπρασιών και επίσης εγγυάται το δικαίωμα για άσκηση προσφυγών ενώπιον ανεξάρτητου εξεταστικού οργάνου σε περίπτωση που κάποια επιχείρηση που συμμετέχει σε διαγωνισμό θεωρεί ότι γίνεται αντικείμενο διακρίσεων. Ωστόσο, η πρακτική του εφαρμογή, ιδίως σε επίπεδο τοπικής διοίκησης, δεν είναι σαφής.

Ο νόμος για τις διοικητικές διαδικασίες, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου, προορίζεται να απλουστεύσει και να διευκρινίσει τις διοικητικές διαδικασίες και να προβλέψει την επιβολή υποχρεώσεων, όπως η ανάγκη καθορισμού χρονοδιαγραμμάτων για την εφαρμογή των διαδικασιών ή η επιβολή γραπτών διοικητικών οδηγιών. Αυτός ευθυγραμμίζεται με τη γενική δράση που αφορά το σύνολο των μέτρων μείωσης της κρατικής παρέμβασης, κύριο μέρος της οποίας συνίσταται στον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών. Αν ο νόμος εφαρμοστεί πλήρως θα ανταποκριθεί στο από μακρού υφιστάμενο πρόβλημα των διοικητικών οδηγιών που δίδονται στα υπουργεία κατά τρόπο αδιαφανή που δημιουργεί φραγμούς. Ωστόσο, ο νόμος επιτρέπει μάλλον μερικούς τρόπους υπεκφυγής.

Πάγιο αίτημα της ΕΕ εδώ και πολύ καιρό αποτελεί η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων και της δράσης της επιτροπής θεμιτού εμπορίου. Οι πόροι που προορίζονται για το προσωπικό της επιτροπής αυτής αυξήθηκαν κατά 8% από το περασμένο έτος και κατά 60% συνολικά σε σχέση με τα επίπεδα του 1989. Οι πρόσφατες αλλαγές της πολιτικής της επιτροπής θεμιτού εμπορίου αφορούν την παροχή διοικητικών οδηγιών που πραγματοποιούντας αυστηρότερη ερμηνεία της αντιμονοπωλιακής πράξης και αυστηρότερες κατευθυντήριες γραμμές για τις προθεσμίες υποβολής προσφορών για δημόσιες συμβάσεις. Η επιτροπή θεμιτού εμπορίου ολοκλήρωσε επίσης δύο μελέτες για τις πρακτικές που αντίκεινται στον ανταγωνισμό μετά από σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Η μακρά επιμονή της ΕΕ όσον αφορά την απελευθέρωση της υπάρχουσας νομικής κατάστασης στον τομέα των ξένων δικηγόρων καρποφόρησε: οι ξένοι νομικοί σύμβουλοι που εργάζονται στην Ιαπωνία έχουν τώρα τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν την επωνυμία της επιχείρησής τους (με μια προσθήκη στα ιαπωνικά που σημαίνει "ξένος νομικός σύμβουλος") ενώ έχουν μειωθεί οι προϋποθέσεις για προηγούμενη εμπειρία. Στο νέο νόμο, που ενέκρινε το Κοινοβούλιο το Μάιο, περιλαμβάνονται επίσης άλλα μέτρα, όπως η δυνατότητα συνεργασίας με ιάπωνες δικηγόρους σε κοινή επιχείρηση.

Στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προτείνεται ένα ολόκληρο φάσμα μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του συνόλου μέτρων για τη μείωση της κρατικής

παρέμβασης που εκδόθηκε στις 5 Ιουλίου. Σ'αυτές περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η καθιέρωση χρηματιστηριακού συστήματος στον τομέα των ασφαλίσεων, σχέδια για αντικατάσταση του συστήματος αδειών για ασφαλιστικά προϊόντα από ένα σύστημα απλής γνωστοποίησης και ένα σωρό άλλες απελευθερώσεις, διαδικαστικές βελτιώσεις και μεταρρυθμίσεις των υφισταμένων ρυθμίσεων. Δυστυχώς, τα μελετώμενα μέτρα δεν ανταποκρίνονται επαρκώς στα ευρωπαϊκά αιτήματα και η κατάσταση στην οποία απαριθμούνται οι τομείς στους οποίους είναι επιθυμητή η μείωση της κρατικής παρέμβασης, που διαβιβάστηκε στις ιαπωνικές αρχές στις 28 Οκτωβρίου επαναλαμβάνει τα μόνιμα αιτήματα της ΕΕ.

Το πρόσφατο πρόβλημα για την εισαγωγή μεταλλικού νερού λύθηκε από την ιαπωνική πλευρά με τροποποίηση των σχετικών ρυθμίσεων, σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων υψηλού επιπέδου κατά τον Ιούλιο του παρελθόντος έτους.

Οι ιαπωνικές αρχές αποδέχθηκαν τελικά την επεξεργασία με απότομη ψύξη επί πλοίων των λεμονιών που εξάγονται από την Ισπανία σε εμπορευματοκιβώτια με τέσσερις αισθητές (στην αρχή είχαν επιμείνει για έξι αισθητές). Αν και με τον τρόπο αυτό επιλύεται ένα πρόβλημα στο φυτοϋγειονομικό τομέα για ένα κράτος μέλος, χρειάζεται να γίνει ακόμη μεγάλη πρόοδος στον τομέα της πρόσβασης στην αγορά γεωργικών προϊόντων και ειδών διατροφής από το σύνολο της ΕΕ.

Αν και η κατάργηση της διαφοράς των φόρων στον τομέα των οινοπνευματωδών ποτών εξακολουθεί να αποτελεί καιρίο αίτημα της ΕΕ, είναι επίσης σίγουρο ότι οι ιαπωνικές αρχές σημείωσαν πρόοδο όσον αφορά τη μείωση της διαφοράς αυτής σε δύο προϋπολογισμούς, για το οικονομικό έτος 1989 και το οικονομικό έτος 1994.

Νομοθεσία για τα μεγάλα καταστήματα λιανικής πώλησης: οι ιαπωνικές αρχές υποχώρησαν σε μια από τις απαιτήσεις της ΕΕ καταργώντας το χρεοστάσιο για τις πωλήσεις οινοπνευματωδών ποτών για καταστήματα μεγαλύτερα των 10.000 μ². Αυτό αποτελεί σημαντική παραχώρηση, θα πρέπει όμως να θεσπιστεί παρόμοια ρύθμιση και για τα μικρότερα καταστήματα.

Η υποχρέωση συνεννόησης με τους γειτονικούς καταστηματαρχες καταργήθηκε. Από την τελευταία υπουργική συνάντηση τον Ιανουάριο 1993 χαλαρώθηκαν οι διατάξεις για τις ώρες λειτουργίας και τις υποχρεωτικές αργίες για τα μεγάλα καταστήματα λιανικής πώλησης (νόμος της 1ης Μαΐου 1994). Ωστόσο, το πλήθος των ρυθμίσεων που περιορίζουν τη λειτουργία των μεγάλων καταστημάτων λιανικής πώλησης εξακολουθεί να είναι σημαντικό και απαιτείται να σημειωθεί μεγαλύτερη πρόοδος σχετικά.

Από τον Απρίλιο 1995 θα αναγράφεται ημερομηνία για τον καθορισμό των ορίων φρεσκάδας ("κατανάλωση μέχρι" ή "κατανάλωση κατά προτίμηση πριν από") αντί για την "ημερομηνία παρασκευής". Η Επιτροπή χαιρεί ιδιαίτερα για την καθιέρωση του νέου αυτού συστήματος, το οποίο είναι σύμφωνο με τον κώδικα τροφίμων.

Ωστόσο, το παρακάτω αίτημα εξακολουθεί να αποτελεί το αντικείμενο διαπραγματεύσεων: το MAFF (Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Ειδών Διατροφής) θα πρέπει (i) να εκδώσει διοικητικές οδηγίες με τις οποίες θα ορίζεται ότι δεν απαιτείται η θέση της ημερομηνίας παρασκευής ταυτόχρονα με τις μνείες "λήξη" και "καλύτερο πριν" και (ii) να μην ανακοινώνει δημοσίως ότι η ιαπωνική κυβέρνηση δεν μπορούσε να εμποδίσει την αναγραφή της "ημερομηνίας παρασκευής".

Η Επιτροπή χαίρει για την πρωτοβουλία του ΜΙΤΙ να προωθήσει επικοινωνιακή πρόταση για διευθέτηση του προ μακρού υφισταμένου θέματος των κλωστούφαντουργικών προϊόντων από "λινό" και "ράμι" που φέρουν και στις δύο περιπτώσεις ετικέτα με τη λέξη "asa". Αν και η ΕΕ εξακολουθεί να απαιτεί να γίνει υποχρεωτικός ο διαχωρισμός στις ετικέτες του "asa λινό" και "asa ράμι", η Επιτροπή επιθυμεί να αναλάβει από κοινού με τη βιομηχανία, το ΜΙΤΙ και το JETRO δραστηριότητες προώθησης των προϊόντων, που θα βασίζονται σε εθελοντική προσθήκη ετικετών τουλάχιστον για κάποια δοκιμαστική περίοδο.

Η Επιτροπή είναι ικανοποιημένη με την πρόθεση του ΜΙΤΙ να μεταφέρει και τις 500 ηλεκτρικές συσκευές (με περιορισμένες εξαιρέσεις) από την κατηγορία Α (πιστοποίηση της κυβέρνησης) στην κατηγορία Β (αυτοπιστοποίηση) για τα επόμενα πέντε έτη. Ωστόσο, διατηρεί, το αίτημά της για μη αυστηρή επιβολή μεταβατικής περιόδου κατά την οποία οι ηλεκτρικές συσκευές θα ήταν δυνατό να ανταποκρίνονται είτε σε από μακρού ισχύοντα ιαπωνικά πρότυπα JIS είτε σε νέα πρότυπα βασισμένα στο IEC.

Το ισχύον πλαίσιο της συνεργασίας Επιτροπή/Ιαπωνίας

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η ενίσχυση της βιομηχανικής συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας αποτελεί σημαντική ευρωπαϊκή πολιτική. Άρχισε με ορισμένες ατομικές πρωτοβουλίες, για να εξομαλύνει το έδαφος για συστηματικότερη προσέγγιση. Το 1991 εγκαινιάστηκε ένα κοινό πειραματικό πρόγραμμα στον τομέα των ηλεκτρονικών συσκευών ευρείας κατανάλωσης, το οποίο ξεκίνησε το 1993. Ενόψει της επιτυχίας του προγράμματος αυτού, αρχίζει η εφαρμογή παρόμοιων σχεδίων σε άλλους τομείς όπως τα ανταλλακτικά αυτοκινήτων (στις 6 και 7 Μαρτίου 1995 πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι το πρώτο σεμινάριο των JAMA-CLEPA "Selling European Car Parts to Japanese Automobile Manufacturers"), οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και τα είδη εξοπλισμού γραφείων (Japanese European Information Technologies Subcontract Programme) και είναι δυνατό να επεκταθούν σε άλλους τομείς.

Κατά την υπουργική συνάντηση τον Ιανουάριο 1993 εγκαινιάστηκε η καθιέρωση τακτικού διαλόγου ΕΕ-Ιαπωνίας για τη βιομηχανική πολιτική και συνεργασία σε επίπεδο υπουργών. Κατά τα μέσα του έτους πραγματοποιούνται ετήσιες συναντήσεις υψηλού επιπέδου σε επίπεδο γενικών διευθυντών και κατά το τέλος του έτους διενεργείται μια ενδιάμεση επανεξέταση σε επίπεδο διευθυντών. Σκοπός του διαλόγου είναι η δημιουργία φόρουμ για την εξέταση των επιμέρους σχεδίων συνεργασίας, η αξιοποίηση της εκατέρωθεν πείρας και η επανάληψη τέτοιων πρωτοβουλιών. Ο πρώτος διάλογος πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 26 και 27 Μαΐου 1993 και αφιερώθηκε κυρίως σε διερεύνηση των τρόπων για την ενθάρρυνση των επαφών μεταξύ βιομηχανικών μονάδων σε διμερές επίπεδο.

Ο δεύτερος διάλογος πραγματοποιήθηκε στις 14 Ιουνίου 1994. Συμφωνήθηκε η επέκταση της βιομηχανικής συνεργασίας σε ανταλλακτικά αυτοκινήτων και είδη εξοπλισμού γραφείων, η σύσταση νέας ομάδας εργασίας για την πολιτική πληροφοριών και η καθιέρωση τακτικών συζητήσεων στοργυλής τράπεζας βιομηχάνων, στις οποίες θα συμμετέχουν σημαίνοντες βιομήχανοι και των δύο μερών. Η πρώτη συζήτηση στοργυλής τράπεζας βιομηχάνων πραγματοποιήθηκε στις 9 Φεβρουαρίου 1995. Οι βιομήχανοι αποφάσισαν να ανταλλάσσουν πληροφορίες ειδικότερα για θέματα τυποποίησης και να δημιουργήσουν ομάδες εργασίας για διάφορους τομείς, όπως η μείωση της κρατικής παρέμβασης, η ιδιωτικοποίηση, το περιβάλλον, η τυποποίηση, η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, η δημιουργία παγκόσμιας υποδομής για την παροχή πληροφοριών, η ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων, η τακτική έναντι των χωρών του τρίτου κόσμου και η αγορά εργασίας.

Το πεδίο δραστηριοτήτων της ομάδας εργασίας για τη βιομηχανική πολιτική συνίσταται στην ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο παγκόσμιας υποδομής για την παροχή πληροφοριών, στην προώθηση σύγκλισης πολιτικής μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας και στην ανάπτυξη κοινών σχεδίων και εφαρμογών στον τομέα των τεχνολογιών των πληροφοριών. Συζητά κυρίως το νομικό και θεσμικό πλαίσιο, τη διαλειτουργικότητα, την Ε&Α, τους ανθρώπινους πόρους, τις εφαρμογές και την αξιολόγηση των δυναμικού της αγοράς.

Εκτός από τα προγράμματα κατάρτισης που προσφέρει το κέντρο βιομηχανικής συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας, η Επιτροπή επιλέγει και χρηματοδοτεί νέους ευρωπαϊούς μηχανικούς να συμμετάσχουν στο ιαπωνικό πρόγραμμα "Manufacturing Technology Fellowship Programme", προσφέροντάς τους την ευκαιρία να εργαστούν σε ιαπωνικές μονάδες για διάστημα 6-11 μηνών.

Το Συμβούλιο συζητά επί του παρόντος για το πρόγραμμα συνεργασίας "Intelligent Manufacturing System", στο οποίο συμμετέχουν η ΕΕ, η Ιαπωνία, οι χώρες της ΕΖΕΣ, οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και η Αυστραλία. Το πρόγραμμα αυτό αφορά ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αυτοματοποίησης, αεροδιαστημικής, χημικών προϊόντων, τεχνολογιών πληροφοριών, κατασκευής εργαλειομηχανών και έχει μεγάλο δυναμικό.

2. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ο διάλογος στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού διεξάγεται με τη μορφή ετήσιων υψηλού επιπέδου διαβουλεύσεων μεταξύ της ιαπωνικής επιτροπής θεμιτού εμπορίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε επίπεδο γενικών διευθυντών. Οι διαβουλεύσεις αυτές συνοδεύονται τακτικά από συνάντηση του προέδρου της επιτροπής θεμιτού εμπορίου με τον Επίτροπο που είναι αρμόδιος για την πολιτική ανταγωνισμού (κ. Van Miert). Ακόμη, τακτικά σεμινάρια για την πολιτική ανταγωνισμού διοργανώνονται από το 1993 εναλλάξ στο Τόκυο και τις Βρυξέλλες.

Με βάση αίτημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η επιτροπή θεμιτού εμπορίου εκπόνησε δύο μελέτες για συγκεκριμένους τομείς (διανομή αγροχημικών προϊόντων και βιομηχανία συνθετικού καουτσούκ), στους οποίους η ενδεχόμενη παραβίαση των κανόνων ανταγωνισμού αποβαίνει εις βάρος των ευρωπαϊών εξαγωγέων. Τα δύο μέρη εξετάζουν τώρα τα αποτελέσματα των σχετικών εκθέσεων.

Το Νοέμβριο 1993 και το Σεπτέμβριο 1994 διενεργήθηκαν στο Τόκυο και τις Βρυξέλλες αντίστοιχα δύο σεμινάρια για τις πολιτικές ανταγωνισμού ΕΕ-Ιαπωνίας με τη συμμετοχή των αρμοδίων για τον ανταγωνισμό αρχών, των ενώσεων βιομηχάνων και καταναλωτών, μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εκπροσώπων των ακαδημαϊκών κύκλων.

Τέλος, το Δεκέμβριο 1994 η επιτροπή θεμιτού εμπορίου άρχισε, μετά από αίτηση της Επιτροπής, την εκπόνηση μελέτης για την ενδεχόμενη παραβίαση των κανόνων ανταγωνισμού στον τομέα του εξοπλισμού επιχωμάτωσης.

3. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Στην υπουργική συνάντηση τον Ιανουάριο 1993, συμφωνήθηκε η δημιουργία επιστημονικού και τεχνολογικού φόρουμ στο πλαίσιο του οποίου θα είναι δυνατή η συζήτηση και ο συντονισμός της πολιτικής καθώς και η επανεξέταση εφαρμοζόμενων διμερών σχεδίων. Η ιδέα αυτή επιβεβαιώθηκε το καλοκαίρι του 1993 μέσω επίσημης ανταλλαγής επιστολών μεταξύ των Επιτρόπων Sir Leon Brittan, κ. Bangemann και κ. Ruberti, αφενός, και του Υπουργού Εξωτερικών της Ιαπωνίας κ. Muto, αφετέρου.

Η πρώτη σύνοδος του επιστημονικού και τεχνολογικού φόρουμ σε υπουργικό επίπεδο πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο 1994. Η επίσκεψη, εξάλλου, του επιτρόπου κ. Ruberti στην Ιαπωνία με την ευκαιρία του φόρουμ έδωσε νέα ώθηση στο διάλογο μεταξύ διαφόρων ιαπωνικών φορέων και της Επιτροπής. Οι συναντήσεις αυτές έθεσαν τα θεμέλια για ένα ενδεχόμενο πρόγραμμα ανταλλαγών σε ακαδημαϊκό επίπεδο μεταξύ της Ιαπωνίας και της ΕΕ. Έδωσαν επίσης την ευκαιρία για επανεξέταση της εξελισσόμενης διμερούς καθώς και της πολυμερούς συνεργασίας. Επίκεντρο των συζητήσεων αποτέλεσαν θέματα ανθρωπίνων πόρων συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος της Επιτροπής για υποτροφίες επιστημονικού και τεχνολογικού περιεχομένου στην Ιαπωνία, το οποίο συνδέεται με το ιαπωνικό πρόγραμμα επιστημονικών και τεχνολογικών υποτροφιών και από το Δεκέμβριο 1994 με την ιαπωνική εταιρεία για την προώθηση της επιστήμης.

4. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΣΕ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ

Από την έναρξη της κοινοτικής πολιτικής για τις τηλεπικοινωνίες, το 1986, δημιουργήθηκε στενή εργασιακή σχέση με το Υπουργείο Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών (ΥΤΤ).

Πραγματοποιούνται ετήσιες ανταλλαγές απόψεων για την πολιτική επικοινωνιών μεταξύ του ΥΤΤ και της Επιτροπής σε επίπεδο γενικών διευθυντών. Οι συνεδριάσεις αυτές συμπληρώνονται από ετήσιες επαφές σε επίπεδο εμπειρογνομόνων της διοίκησης στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για το δίκτυο (ΟΕΔ) κατά τις οποίες συζητούνται λεπτομερώς θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Η ΟΕΔ αρχίζει επί του παρόντος στην πράξη δραστηριότητες συνεργασίας, όπως τη δοκιμή της διαλειτουργικότητας του εξοπλισμού τελεματικών του ISDN (Ψηφιακού Δικτύου Ενοποιημένων Πληροφοριών), δράση στην οποία συμμετέχουν ιαπωνικές και ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Μια χωριστή ομάδα (τριμερής ΕΕ/ΗΠΑ/Ιαπωνία) συζητά μια φορά το έτος θέματα σχετικά με το μελλοντικό σύστημα κινητών τηλεπικοινωνιών από πλευράς τυποποίησης και χρησιμοποίησης συχνοτήτων.

Για να ενισχυθεί ο διάλογος μεταξύ εκπροσώπων του βιομηχανικού κλάδου, η Επιτροπή έλαβε την πρωτοβουλία να διοργανώσει ένα φόρουμ για τις επικοινωνίες (Παρίσι, Ιούνιος 1994) στο οποίο συμμετείχαν 150 βιομήχανοι από την Ιαπωνία και την Ευρώπη, κατά τη διάρκεια του οποίου συζητήθηκαν κανονιστικά θέματα, η πρόσβαση στην αγορά και οι τεχνολογικές τάσεις. Το ΥΤΤ θα διοργανώσει μια δεύτερη συνάντηση αυτού του είδους το Σεπτέμβριο 1995 στο Κυότο.

Οι επαφές σε διαφορα επίπεδα έχουν πολλαπλό στόχο: συγκέντρωση πληροφοριών για τις τάσεις της πολιτικής για τις τηλεπικοινωνίες στην Ιαπωνία, για τον τομέα ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων και πολλαπλών μέσων (συμπληρωματικά στις αντίστοιχες πολυμερείς προσπάθειες στο πλαίσιο GATS/NGTB, ITU, UPU κ.λπ.), παρακολούθηση της διαδικασίας μείωσης της κρατικής παρέμβασης στην Ιαπωνία, η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία για τον τομέα των τηλεπικοινωνιών λόγω της παγκοσμιοότητας του βιομηχανικού κλάδου πολλαπλών μέσων και επικοινωνιών· διαμόρφωση των ευρωπαϊκών θέσεων για συγκεκριμένα θέματα όσον αφορά τα προβλήματα πρόσβασης στην αγορά (συμπεριλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών στον τομέα των τηλεπικοινωνιών), συνεργασία όσον αφορά την τυποποίηση. Κατά τις πρόσφατες ανταλλαγές απόψεων κυριάρχησαν οι συζητήσεις για την κοινωνία των πληροφοριών. Η συνδιάσκεψη της ομάδας των 7 (G7) για την παγκόσμια κοινωνία των πληροφοριών (Βρυξέλλες, Φεβρουάριος 1995) θα προτείνει 12 περίπου πειραματικά σχέδια για τα οποία ευρωπαίοι και ιάπωνες έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον.

5. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Η συνεργασία στον τομέα των κοινωνικών θεμάτων εγκαινιάστηκε με την επίσκεψη στην Ιαπωνία της Επιτρόπου κ. Παπανδρέου το 1990. Οι δραστηριότητες άρχισαν το 1991, με τριμερή συνδιάσκεψη για τις βιομηχανικές σχέσεις στις Βρυξέλλες (συμμετείχαν οι κυβερνήσεις, οι ενώσεις των εργαζομένων και οι εκπρόσωποι των εμπορικών ενώσεων). Κατά τη διάρκεια της συνάντησης της Επιτρόπου κ. Παπανδρέου με τον Υπουργό Εργασίας της Ιαπωνίας κ. Okabe, τον Οκτώβριο 1991, συμφωνήθηκε η επιδίωξη συνεργασίας με διοργάνωση σε ετήσια βάση:

- τριμερούς συνδιάσκεψης/σεμιναρίου για τη συζήτηση τρεχόντων θεμάτων. Το εν λόγω σεμινάριο ή συνδιάσκεψη θα πρέπει να συνοδεύεται από σύνοδο σε υψηλό επίπεδο.

- προγράμματος ετήσιων ανταλλαγών για εμπειρογνώμονες στον τομέα των βιομηχανικών σχέσεων.
- πρόγραμμα κοινών μελετών.

Το συμπόσιο ΕΕ/Ιαπωνίας που έγινε το 1994 στο Τόκιο αφιερώθηκε στη "Μεταβολή του περιβάλλοντος απασχόλησης - Ευελιξία των πρακτικών απασχόλησης". Στη σύνοδο υψηλού επιπέδου, ο Επίτροπος κ. Flynn και ο Ιάπωνας Υπουργός Εργασίας κ. Hamamoto υπογράμμισαν τη σημασία της υφιστάμενης συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας στον κοινωνικό τομέα, η οποία συμβάλλει σε καλύτερη αμοιβαία κατανόηση των προβλημάτων, συστημάτων και πολιτικών του άλλου μέρους.

6. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Η απόφαση για έναρξη συνεργασίας και διμερούς διαλόγου σε θέματα αναπτυξιακής βοήθειας λήφθηκε κατά την επίσκεψη του Προέδρου κ. Delors και του Επιτρόπου κ. Andriessen στην Ιαπωνία το 1991. Από τότε, πραγματοποιήθηκαν τέσσερις διμερείς συναντήσεις σε επίπεδο γενικών διευθυντών, τον Οκτώβριο 1991, τον Ιούλιο 1992, τον Οκτώβριο 1993 και τον Ιούλιο 1994. Ο διάλογος αφορούσε κυρίως θέματα πολιτικής και λιγότερο συγκεκριμένα σχέδια, ενώ ο σκοπός είναι να επιτευχθεί η ανάληψη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων συνεργασίας.

7. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ο διάλογος μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας στον τομέα αυτό έχει αρχίσει εδώ και δέκα χρόνια. Ο διάλογος για τη συνεργασία στον τομέα του περιβάλλοντος εγκαινιάστηκε επίσημα το 1977 με μια ανταλλαγή επιστολών, ενώ διενεργούνται τακτικά από το 1990 διαβουλεύσεις υψηλού επιπέδου (επίπεδο γενικών διευθυντών). Το περιβάλλον είναι ένας τομέας που εξακολουθεί να κερδίζει έδαφος και στα δύο μέρη. Ο διάλογος περιλαμβάνει τα τελευταία έτη μεγάλο φάσμα θεμάτων, ιδίως την εφαρμογή των παγκόσμιων συμβάσεων για το περιβάλλον, τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στη συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (1992) και τη διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και την ενίσχυση του νομικού πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος· τα θέματα αυτά παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον τόσο για την Ιαπωνία όσο και για την ΕΕ.

Το εύρος των θεμάτων που συζητώνται φανερώνει τη σημασία που δίδουν, τόσο η Ιαπωνία όσο και η ΕΕ, στην κοινή προσπάθεια εξεύρεσης λύσεων για τα παγκόσμια προβλήματα του περιβάλλοντος. Η συνθήκη του Μάαστριχτ υπογραμμίζει, εξάλλου, την ανάγκη να λαμβάνεται υπόψη η διάσταση του περιβάλλοντος κατά τη διαμόρφωση άλλων πολιτικών. Σ' αυτό το πλαίσιο η σχέση εμπορίου περιβάλλοντος αποτελεί ένα από τα συχνότερα θέματα του διαλόγου ΕΕ-Ιαπωνίας για περιβαλλοντικά ζητήματα.

8. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Υπάρχει επίσης κάποια διμερής συνεργασία στον πολιτιστικό τομέα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η κοινή διακήρυξη του 1991 ορίζει ότι ο πολιτιστικός τομέας είναι ένας από τους τομείς όπου η συνεργασία πρέπει να ενισχυθεί και να αναπτυχθεί. Μέχρι την κύρωση της συνθήκης του Μάαστριχτ, η πρόοδος όσον αφορά τη συνεργασία στον τομέα αυτό ήταν περιορισμένη.

Αναλήφθηκαν μόνον λίγες ενέργειες όπως περιοδείες ορχηστρών (συμφωνική ορχήστρα Yomiuri στα πλαίσια των εκδηλώσεων για την πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης 1993 στην Αμβέρσα και η περιοδεία στην Ιαπωνία της ορχήστρας μπαρόκ των νέων της Ευρώπης το φθινόπωρο του 1993) και μια σειρά ετήσιων σεμιναρίων για συγκριτικές μελέτες που

αναπτύχθηκαν μεταξύ του πανεπιστημίου της Σόφιας και του Ινστιτούτου Ευρωπαϊκών Σπουδών της Φλωρεντίας με τη στήριξη του Ιαπωνικού Ιδρύματος.

Βάσει της συνθήκης του Μάαστριχτ (άρθρο 128) και των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της 10ης Νοεμβρίου 1994, η δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη στήριξη των πολιτιστικών ανταλλαγών πρέπει να σέβεται την αρχή της επικουρικότητας και να συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών σ'αυτόν τον τομέα.

9. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στην ανακοίνωση του Συμβουλίου για την εκπαίδευση το 1992, η Επιτροπή δήλωσε ότι η συνεργασία στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης με τις ΗΠΑ θα πρέπει να χρησιμεύσει ως πρότυπο για την ενδεχόμενη σχετική συνεργασία με την Ιαπωνία. Στις 10 Ιουνίου, ο καθηγητής κ. Ruberti, στο πλαίσιο συνάντησης με τον Υπουργό Παιδείας της Ιαπωνίας κ. Akamatsu, επιβεβαίωσε την αμοιβαία επιθυμία για ανταλλαγή απόψεων σε όλα τα επίπεδα επί θεμάτων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον στον τομέα της εκπαίδευσης και των ακαδημαϊκών ανταλλαγών. Εξετάστηκαν θέματα όπως η ποιότητα των πανεπιστημίων και οι τρόποι για την αύξηση του αριθμού των ανταλλαγών σε πανεπιστημιακό επίπεδο.

Προτείνεται η ανάληψη προσπαθειών από κάθε πλευρά για να διερευνηθούν οι δυνατότητες ισορροπημένης συνεργασίας στους τομείς της ανώτατης εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, όπως απόκτηση κοινών προσόντων, συμπεριλαμβανομένων των ανταλλαγών προσωπικού και φοιτητών, αμοιβαία αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων και συνεργασία βιομηχανίας-πανεπιστημίων. Οι δραστηριότητες αυτές θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν την πείρα που έχει ήδη αποκτηθεί στον τομέα της συνεργασίας στην πολυεθνική εκπαίδευση και την κατάρτιση.

10. ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΠΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Το 1991, θεσμοθετήθηκε διάλογος σε επίπεδο γενικών διευθυντών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπουργείου Οικονομικών για μακροοικονομικά θέματα και θέματα παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η τελευταία συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στο Τόκιο στις 22 Ιουλίου 1994.

Ο διάλογος αυτός αναμένεται ότι θα βοηθήσει και τις δύο πλευρές να κατανοήσουν καλύτερα την οικονομική κατάσταση στους αντίστοιχους τομείς. Προσφέρει, εξάλλου, την ευκαιρία για την επίλυση των προβλημάτων όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά, ιδίως στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Τέλος, προσφέρει το πεδίο για τη διεξαγωγή συζητήσεων σχετικά με την παροχή μακροχρηματοπιστωτικής συνδρομής σε οικονομίες που διανύουν μεταβατικά στάδια και σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Διαβουλεύσεις υψηλού επιπέδου διενεργούνται ετησίως μεταξύ του Ιαπωνικού Οργανισμού Οικονομικού Σχεδιασμού και της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων. Οι διαβουλεύσεις αυτές παρέχουν την ευκαιρία για ανάλυση της εξέλιξης της παγκόσμιας οικονομικής κατάστασης με ιδιαίτερη έμφαση στην Ιαπωνία και την ΕΕ. Τελευταία άρχισε διάλογος επί συγκεκριμένων θεμάτων, όπως οι μακροοικονομικές επιπτώσεις από την κατάργηση των φραγμών στο εμπόριο (εσωτερική αγορά, μείωση της κρατικής παρέμβασης) και οι δημοσιονομικές συνέπειες από τη γήρανση του πληθυσμού.

11. ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΠΙ ΘΕΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Το 1992 καθιερώθηκαν ετήσιες συζητήσεις, σε επίπεδο γενικών διευθυντών, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπουργείου Μεταφορών. Αυτές διεξάγονται κατά τον Απρίλιο κάθε έτους εναλλάξ στο Τόκιο και τις Βρυξέλλες.

Ο διάλογος αυτός αναμένεται ότι θα βοηθήσει και τις δύο πλευρές να κατανοήσουν την ανάπτυξη της πολιτικής μεταφορών εντός της ΕΕ και της Ιαπωνίας καθώς και μεταξύ τους. Η εξασφάλιση διαύλου επικοινωνίας θα επιτρέψει τις συζητήσεις, στα αρχικά στάδια, νέων εξελίξεων και θα ενισχύσει την κατανόηση περιορίζοντας το ενδεχόμενο σύγκρουσης. Προσφέρει επίσης τη δυνατότητα για συνεργασία επί θεμάτων μεταφορών στην ευρύτερη περιοχή Ασίας-Ειρηνικού.

12. ΝΕΑ ΣΧΕΔΙΑ

Η ιδέα ίδρυσης ενός "Οίκου της Ευρώπης" στο Τόκιο ξεκίνησε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αφορά τη δημιουργία κέντρου στο Τόκιο το οποίο θα αναλάβει δραστηριότητες που θα έχουν σχέση με την ΕΕ· το κέντρο αυτό θα μπορεί να προσφέρει οικονομίες κλίμακας για ορισμένους τομείς, στους οποίους η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν ήδη αναπτύξει δραστηριότητα (π.χ. βιομηχανική συνεργασία, προώθηση των εξαγωγών) και να παρέχει τη βάση για νέες δραστηριότητες, όπως η εγκαθίδρυση μιας ευρωπαϊκής πολιτιστικής παρουσίας στην ιαπωνική πρωτεύουσα.

Το σχέδιο αυτό θα έπρεπε να οργανωθεί και να χρηματοδοτηθεί από κοινού από την ΕΕ και την Ιαπωνία. Άρχισε η εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για τον εν λόγω Οίκο της Ευρώπης με τις ιαπωνικές αρχές και το σχέδιο εκτελείται αυτή τη στιγμή από την Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Κοινότητα στο Τόκιο.

ISSN 0254-1483

COM(95) 73 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

11

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-95-094-GR-C

ISBN 92-77-86684-5

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Luxembourg